

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgöny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 960 Lej
Fél évre 480 Lej
Negyed évre 240 Lej
Havonta 80 Lej

Postadíjak díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucarestben 59 banival több

Uj főváros.

Mária Királyné most újból felvetette azt a tervet, hogy Romániának új, központi fekvésű fővárosát kell építeni. Az új főváros helyének kiválasztását a kormányzatnak, hogy Bucuresti új stratégiai, mint közigazgatási és geográfiai szempontból nem alkalmas a romániai élet centralizálására. Ezek a megállapítások helyénvalók. Valóban messze van tőlünk Bucuresti és ezzel a messzeséggel nagyon sok visszaesés történik. Vidéki kis potentátok mind untalan visszaélnék azzal, hogy a sérelmek orvoslásáért, amelyet ők a polgárságon elkövetnek, Bucurestibe szaladni panaszemeléssel végtelenül, nagyon nehéz dolog.

Addig is, amíg a tervezett új főváros felépül — mert úgy érezzük, hogy az egyelőre még csak az álmokban van — vagy az igaz az, hogy addig is közelebb kell hozni a fővárost az országnak minden pontjához. Ezt pedig rövid idő alatt is elérhető eszközökkel kell megcsinálni, mint amennyi időt egy új főváros építése igényel. Közelebb kell hozni a fővárost az országnak minden pontjához a következő építési eszközökkel: használható, modern telefonközpontot Bucurestivel, mert talán mi vagyunk az egyetlen állam Európában, ahonnan telefonon beszélni a fővárossal az ország legtöbb részéről nem lehet; hozzájuk rendbe a vasutakat, hogy amikor valaki a fővárosba elindul, ne kelljen elkészülnie lenni a legvégére; gyorsítani kell a postai szolgálatot, hogy megszűnjön az a helyzet, ami most áll fenn, hogyha valaki a fővárosba akar eljutni egy levelet, akkor azt nem a postára bizzá, hanem e célra alakult vállalatok kurír-szolgálatát kell igénybe vennie. Végül pedig ismételjük: olyan közigazgatásra van szükség, hogy senki se számíthasson arra, a vidéki kiskirályok közül, hogy tehet, amit akar — messze van Bucuresti.

Mandezek belügyi szempontok, amelyek még az új főváros felépítése előtt is keresztülvihetők, sőt keresztülvendők. De más szempontok is szólnak az új főváros mellett. Romániának nemcsak kell az új főváros, de hogyha egyszer annak építéséhez komolyan hozzáfognak, akkor Európa Romániában egy gazdaságilag megerősödött és politikailag kiegyensúlyozott országot fog nyerni a fölkétfektetésért. Mert az új főváros fekvésénél fogva is nyugatabbra lesz a régénél, még inkább nyugatabbra lesz azonban gondolkodásban. Románia gazdasági bajainak, gyenge hitelállapotának igen tekintélyes percentben az az indító oka, hogy a főváros, amely mentalitását természetesen pecsételi rá a mindenkori kormányokra, ma sem érzi, ma sem veszi tudomásul a kisebbségi néptömegek gazdasági determináló hatását az egész országra. Nemzeti szinuccpolitikájában ez a főváros nem veszi tudomásul, hogy mai politikája mellett esetleg egy-két generációval rövidebb idő alatt igyekszik ugyan románá asszimilálni kisebbségeit, de ez a sebesség-nyeremény gazdaságiakban tönkret fogja a román népet, amibe mi természetesen a kisebbségi létet is beleértjük.

Ha ellenben ez az álmok új fővárosa oda kerülhetne a földrajzilag is leendőlegjobb Barcaságba, a székely, szász román népek gyűjtőpontjába, akkor természetesen egy szerre európaiabbá, modernebbé kell átvédlenie a politikának is. Az átvédült politika önmagától fogja levételkezni a természetellen sovén-

ség kímélését s helyükbe egy egészséges anyagi élet rugyeit sarjasztja ki. Politikától eltekintve, már maga az, hogy eddig szokatlann arányú építkezések a romániai munkanélküliséget is begyógyítanak, igenis minden józan ember előtt rokonszenvenessé teszik az új főváros elképzelését.

Induljon meg az akció, nem stratégiai szempontból, hanem azért, mert a főváros-csere természetesen az ama távolabbi cél felé, ahol a kisebbségek nyugodt, békes élete, az állam igazi politikai konszolidációja és anyagi megerősödése ma még a bizonytalanságok homályában rejtőzik.

Vasuti ellenőrzőbizottság alakul Aradon.

Az aradi vasutigazgatóságot feloszlatják.
Pop Octavián brasovi vasutigazgató lesz.

(Arad, február 10.) Néhány nappal ezelőtt a vasuti vezérigazgatóság a CFR. vonalain uralkodó késések okainak megállapítása végett — mint ismeretes — tizenegy speciális bizottság létesítését határozta el, amely bizottságoknak kötelességük ellenőrizni a vonatközlekedéseket és esetenként jelentést tenni arról, melyek azok a vonatok, amelyek általában késéssel futnak be az állomásokra. A központban aztán külön tanulmányozás tárgyává tennék a bizottságok jelentéseit s a késések kiűszöbölése érdekében állítanák össze az új menetrendeket. Hyen ellenőrző bizottságot

kapott Arad is, ahol az üzletvezetőség által delegált bizottsági tagok a közeli napokban már meg is kezdik az ellenőrzést.

Bucurestiből érkezett táviratok szerint különben az ujonnan létesített öt kerületi igazgatóság tagjait. Eszerint A. Georgescu a bucaresti-i, Emil Nănescu a iasi-i, Hoesszu a cluji, Cristea a timisoara-i és Marcorei a galati-i igazgatóság élére került. Abban az esetben azonban, ha a galati kerületi igazgatóság székhelyét Brasovba helyezik át, az igazgatóság élére Pop Octaviánt, az aradi igazgatóság vezetőit nevezik ki.

Áll a harc Lapedatu és Manoilescu között.

Lupu kilép a nemzeti-parasztpártból és külön csoportot alakít.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Ez a hét úgy látszik a konfliktusok hete. Az ismeretes — és közben némileg elsimult Manoilescu—Lapedatu-affér, kormány elnök és a liberális vezérek között kújult, meg a liberális pártban is a párt nagy többsége és Constantinescu Tancred között történt konfliktus után a Cuvantul Lupu dr. s a nemzeti parasztpárt többi vezérei között keletkezett ellentétéről számol be. Ez azonban egyúttal a legfrissebb szenzációja is a napipolitikának s a lap szerint nagyobb jelentőségű ez a konfliktus. Lupu dr. ugyanis a Romania című lapban közölt nemzetipárti határozatokkal szemben tegnap egy tiltakozó levelet intézett Maniu Gyulához, amelyben a lehető legérettebben elítéli a párt legutóbbi határozatait és kijelenti, hogy azokkal nem azonosítja magát. Luputól különben az Aurora interjút közöl, amelyből az tűnik ki, hogy Lupu és a két párt vezetői között egyáltalán nincs összhang, amennyiben Lupu a nemzeti-parasztpárt álláspontját bizonyos kérdésekben egyáltalán nem teszi magáévá, sőt annak megváltoztatása érdekében legérettebben harcolni is fog és követelni fogja, hogy a pártvezetőség hallgassa meg az ő indítványait is s csak ezután hozza meg a kérdéses ügyekben végleges határozatát.

ellenére intranszjgens maradt és úgy a regáli, mint a besszarabiai pártszervezet igen jelentékeny csoportja szolidaritást vállalt Lupuval és kéri a pártkongresszus sürgős összehívását. Más lapok szerint is Lupu valószínűleg kilép a nemzeti-parasztpártból.

A pénzügyminiszteriumban kipattant konfliktus Lapedatu pénzügyminiszter és Manoilescu Lapedatu pénzügy, pénzügyi államtitkár között, már-már úgy látszott, hogy a két miniszter hatáskörének szigorú elhatárolásával elsimult. Ez azonban valójában még sem történt meg, amennyiben sem Lapedatu, sem Manoilescu nem elégednek meg az úgy híven elintézésével s mindkettő a másik távozását követeli. A verescu kormányának ma különben több ízben egymásután kérelme magához a két minisztert, a tárgyalások eredményét azonban nem közölték a nyilvánossággal. Mindazonáltal valószínűnek tartják, hogy a konfliktust mégis úgy sikerül elintézni, hogy mindkét miniszter továbbra is benmarad a kormányban.

Ezt azonban a Cuvantul nem tartja egészen valószínűnek, amennyiben Manoilescu kétségtelen fölénye nyilvánul meg abban is, hogy a kormányelnök meghagyására a pénzügyminiszteriumban már napok óta folynak az új bélyegtvényt lényegesen enyhítő módosítási munkálatok, amelynek tudvalevőleg Lapedatu pénzügyminiszter a legnagyobb ellenzője, aki az ezt illető kudarca után most teljes mértékben a tisztviselői fizetések harmonizálása ellen foglalt állást, — amely viszont Manoilescu javaslata — és azt az államháztartásra nézve katasztrófálisan súlyos megterhelésnek tartja. A Cuvantul értesülése szerint azonban a kormányelnök utasítására mindkét javaslatot illetően a leggyorsabb menetben folytatják a munkálatokat s a javaslatokat legkésőbb április elsejére már a parlament elé tesztik.

Hitbizomány egy plágiumvádért.

Magyar rajzolóművész érdekes szerencséje. — A Vörös Ember különös karrierje.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A maga nemében páratlanul álló érdekes eset történt most Magyarországon, amelynek következtében a földművelés hitbizomány-birtokossá lett Bíró Mihály az ismert nevű magyar illusztrátor, aki jelenleg Bécsben eszi az emigráltak kenyerét. Az eset, ami Bíró Máról-holnapra gazdag emberre tette, oly különleges és szokatlan, hogy ritkaságzámba megy még bohémszeműségéből is nézve, pedig ebben a világban hozzá vannak az emberek szokva az élet egészen váratlan és legtöbbször értelmetlen fordulatához, amik hol a csillagokig dobnak fel egyeseket, hol pedig feneketlen mélységekbe esznek másokat.

Bíró Mihály mintegy tizenöt esztendővel ezelőtt megrajzolta a híres „Vörös Ember” plakátot, amelyet ugyyszólván mindenki ismer. A plakát a budapesti „Népszava” részére készült és egy kalapácsos vörös embert ábrázolt. Nagy sikere volt a rajznak, a magyarországi szociáldemokrata párt ez után csináltatta meg tagjelvényét, Bíró ellen pedig eljárást indítottak. A kommunán alatt szobrot mintáztak róla, a kommunán után perszifaláltak, majd később Amerikában moziplakát lett belőle, végül pedig a budapesti Uj Nemzedék c. túlzó klerikális lap az állította, hogy a „Vörös Ember” plágium, még pedig Michelangelo „Utolsó ítélet”-e egyik mellékalkakjának, Charonnak a kópiája.

Ez az alaptalan plágiumvád tette fölbirtokossá a rajzolóművészt. Néhány héttel ugyanis a szövegforgó cikk megjelenése után, Bíró levelet kapott egy magyarországi bankigazgatótól, akút csak névről ismert s aki a többek között a következőket írta a levélben:

— Amióta a Vörös Ember megjelent, figyelem az Ön munkáit és őszinte tisztelője vagyok művészetének. Tudom, hogy az utóbbi években sok méltatlan támadás érte. Ezek Clemenceau kifejezését használva — izemi balesetek. Az utolsó támadás, ez a plágium-

vád, azonban felháborított és szeretném megvigasztalni érte. Van a Tiszántúlon egy kis birtokom, semmi szükségem sincs rá, fogadja el. Már át is ruháztam közjegyző előtt Önre — telekkönyvileg átíratni, amíg valami politikai változás nem jön, nem lehet, nem kell. Metlenszégnek tennem ki magamat miatta — és a közjegyzőnél lehetőleg helyezett ajándékozási okirat teljes jogervényű.

A levélhez mellékelve volt az ajándékozási

Beterjesztették Magyarországot pengőköltségvetését.

A magyar pénzügyminiszter nagyszabású expozéja.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A magyar képviselőházban ma Bud pénzügyminiszter tartott expozét, az általa benyújtott költségvetéssel kapcsolatban. A pénzügyminiszter beszédében mondotta, hogy a javaslat célja az, hogy a polgárság terhét csökkentésük és megszüntetésük az igazságtalanságokat és aránytalanságokat. Az adót azért éppen a földadónál csökkentették elsősorban, mert itt volt a legnagyobb aránytalanság. Mérsékelni kellett még a házaadót is és nem tehetnek különbséget ebben a kérdésben falu és város között. A javaslatban a szociálpolitikai szempontokat is érvényesítették a kereseti, jövedelmi és forgalmi adóknál. Elsősorban a kenyér és liszt forgalmi adójánál történtek engedmények.

— Szociálpolitikai okok vezettek arra — folytatta Bud, — hogy a fényüzési adót csökkentjük, sok téren leszállítottuk, vagy elengedjük az illetéket. Ennél tovább már nem mehetünk, mert a bevétel kérdőjelként maradt előttünk. Tekintetbe kellett vennünk, hogy az adómérséklés miatt 40 millióval csökkent a bevétel. A költségvetés a bizonyítéka annak, hogy az államháztartás továbbra is ugyanazon keretek között mozog és az eltulodás olyan elvek szerint történtek, amelyek már jóelőre le-

si okirat másolata. A birtok, amit Bíró kapott, tulajdonképpen hitbizomány, mert az ajándékozó, aki ugyilátszik jól ismeri a birtok embereket, kikötötte, hogy Bíró nem adhatja el a birtokot, jelzálogkölcsonnt nem vehet fel rá és semmilyen formában el nem idegenítheti, csak törvényes örököseire ruházhatja át.

Most már csak az a kérdéses, hogy miképp jut hozzá tiszántúli birtokához az emigráns művész? ... Mert ha öneki is be kell várni azt a bizonyos politikai fordulatot, amit nagylelkű megajándékozója is emlegetett, akkor megtörténhetik, hogy ő esetleg már nem is látja a tiszántúli dominiumot, legfeljebb a gyermekei.

voltak szögezve.

A költségvetési tejesleg 166.600 pengő, a személyzeti kiadások az összes kiadások egy harmadát teszik. Az összes kiadásokat 1 milliárd 192 millió 255.320 pengőben irányozta elő a pénzügyminiszter.

Meghalt

a magyar honvédség volt főparancsnoka.

Hosszas betegség után elhunyt Nagy Pál, a budaörsi csata vezére.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Vitéz Nagy Pál tábornok, magyar felsőházi tag, a Vitézi Rend főkapitányhelyettese, volt honvédség főparancsnok, ma reggel három órakor hosszas betegeskedés után, melyről már részletesen írtunk, meghalt a budapesti Korányi-klinikán 63 éves korában. A volt honvédfőparancsnok a borsodmegyei Gyenyén született. Igen nagy szerepet játszott 1921. októberében, amikor a kormány parancsára ő vezette azokat a hadműveleteket, amelyek Budaörsnél nehézi Károly exkirály feltartóztatására irányultak. Vitéz Nagy Pál tábornoknak — aki különben az első osztályú magyar érdemkeresztnek is tulajdonosa — temetéséről a katonai hatóság gondoskodik.

T A R C A.

A nyakkendő.

Írta: Karinthy Frigyes.

— Nagyon csinos a nyakkendő! Most vetted?

— Igen... itt a Váci-uccában.
— Nagyon csinos. Szervusz.
— Szervusz.

Igen, nagyon csinos nyakkendő, igazán, gondolta, továbbmenőben. Véletlenül az egyik kirakatban ugyanakkor meglátta magát. Füttyörészett, kihuzta magát.

Milyen jó idő van, nini, a nap is kisütött. Hát igen, jól tette, hogy lejött inkább sétálni. Igen az az izé az a dolog, na de ráér. Nem jobb így sétálni? Az ember egyszer fiatal.

Azt elhiszem. Ilyen dolog nincs kétszer. Kétszer csak a halál... vagy nem így van? A kétszer nyílik az akácia virága. És igaz, aztán mennyi gond, meg minden. Azért mégis el kellett volna intézni azt a dolgot. Éppen mikor az ember fiatal és tudna örülni az életnek, akkor kell a legkeményebben dolgozni és hatcolni, önmegtartóztatással lemondani mindenről, hogy kiverekedjen magának valamit az életből... hogy aztán legyen valami belőle... Hát nem furcsa? Az élet... az élet séta, gondtalanság, öröm, szeretem... szóval fiatalság. Ezzel szemben — a dolog éppen fordítva áll a társadalomban. A fiatalság munka, vergődés, küzdelem az érvényesülésért... szóval... ez valahogy nem jól van. Hogy is van? Van erre valami mondás. Fersze, aszongya: „a tökéletes élet, ha a férfikor beváltja az öregség számára, amit a fiatalság kitűzött maga elé.” Na, ebből ugyan nem lehet kiokosodni.

Pedig tényleg csinos — az izé, kicsoda is? Az Irénke. Mondta is ez a Csókai. A, nem az Irénkére mondta... a nyakkendőre. De richtig, csinos a nyakkendő.

Az Irénke is csinos. Nini, persze, az Irénke, Irénke. De hogy eszébe jutott!... Hogy mer neki csak úgy eszébe jutni? Micsoda hetyke,

szeszélyes, vakmerő kis nő... fogja magát és egyszerre csak eszébe jut.

Milyen kedves volna, ha így most egyszerre csak találkoznának. Jönne szembe.

Igy ezen az oldalon, egyszerre csak szembe jönne. Nem is ő venné észre, az Irénke venné észre őt. Na mi az Irénke, észre se veszi az embert? A, kezét csókolom! S mindketten nevetnének. Finom ember maga. Hát mért nem jött?!... Hogy mire várt?... Hogy én?... Persze, még én szaladjak maga után!... De igazán, milyen kedves, hogy észrevett... Na hallja!... Mikor olyan frissen, délcegen jön itten... És milyen csinos a nyakkendője!... A nyakkendőm?... De milyen... Hol vette?... A, egész vacak nyakkendő, itt vettem a Váci-uccában... Magának ilyen izlése van? Ezt nem is tudtam... Ugyan kérem, szót sem érdemel, hogy lehet egy nyakkendőre két szót pazarolni, egyik olyan, mint a másik, — Különb merre megy? El akar kisérni talán?... Hát, — ha nincs elérére... Na jöjjön... Hát hogy van?... Maga még mindig itt lakik ebben a penzióban és egyedül?... Hát persze... Hát akkor... na, isten vele... Tessék?!... Hát... akar egy teát inni velem?... Na jöjjön, maga csa-csi... várjon... ne menjünk liften... jobb szeretem, ha nem látnak meg...

— Szervusz Imre!

— Szervusz!

— De el vagy tűnődve! Nekinészd az embernek!

Miket képzelődik ő itten! Nem valószínű, hogy éppen most majd szembejön. De miért is jönne?

És ha nem jön? Furcsa. Miért kell mindent a véletlenre bízni... Azért nem sikerül neki semmi, mert mindig a sült galambot várja. Nem elég egy rendes fiatalember. Lám, a Roman Novarro is, azon a filmen, hogy harcol a boldogságért. Az nem jön helybe. Nagyon szép volt a film, ő érezte, hogy ő hasonlít is egy kicsit a Ramon Novarrohoz, már úgy lélekben legalább is, mikor kardot ránt ottan... Az embernek inerni kell. Most urvis van

ideje. De melyik is az a penzió?... Aha — igen. Erre.

Ez az.

Jónapot... Hé... izé... hallja csak barátom... még itt lakik az izé... a nagyságos asszony? Igen?... Csak érdeklődtem. Itthon van? hogy nézzem meg... Hát... majd meglátom... köszönöm, nem kell a lift.

— Ki az?

Szünet.

— Ki az? Miért nem felel?

Szünet. Az ajtó lassan, félig kinyílik.

— Ki az?

— Én.

— Ki az az én?... Ja... maga az... nini... a Póka Imre... hogy kerül maga ide?

— Csak gondoltam.

— Várjon, fiam, egy percre... sajnos, nem engedhetem be... izé... egy barátnőm... aki nem akarja... Majd egyszer elmegyek megint abba a kávéházba a Sáríkával... Hogy van máskülönben?

— Köszönöm.

— Hát kedves volt, hogy gondolt rám. Isten vele.

— Kezitsókolom. Csak úgy fölnezttem... éppen erre volt dolgom... ne zavartassa magát... Itt jártam a Váci-uccában.

— Igen. Hát, isten vele.

— Nézegettem, meg vásároltam, hogy tetszik ez a nyakkendő?

— Nagyon csinos. Pá, Imrike.

— Kezitsókolom.

Rohan le a lépcsőn. Az arca ég a szégyentől és felháborodástól. Barátnő! Hát persze... férfi volt bent a szobában... hiszen világosan hallotta a hangot is, ahogy tanácskozott, hogy kinyissák az ajtót... És ő... ott vigyorgott az ajtóban!... És kezitsókolom... és még a nyakkendőjéről is... beszélt... kitereszta-kolta... a dicséretet... pfuj! pfuj!

Vadul, dühösen tépi, marçangója le a kez seivenrongyot — úgy érzi, mingyárt mecaffalad.

Hajsza Mandl Vilmosné gyilkosai után

A cselédleány csökönyösen megmaradt tegnapi vallomása mellett. Felfedezték a két gergyói legény aradi buvóhelyét. — Elutaztak Aradról a gyanúsított legények. — Az aradi rendőrség egy detektívje ment utánuk. — Pénteken délután temetik a meggyilkolt uriaszonyt.

(Arad, február 10.) A tegnap elkövetett rablógyilkosság rejtélyének felderítése még ma is nagy problema az aradi nyomozó hatóságok előtt. Özvegy dr. Mandl Vilmosné holtteste holnap már megbékélt pihen az aradi zsidó-temető hantjai alatt és csak az élők, a társadalom követel bosszút a kegyetlen emberek ellen, akik embert öltek. Albert Juliska pedig, a kis cseléd, a tizenhat esztendőes székesly parasztleány, aki talán mindent tud, aki talán egyetlen mondattal fellebbezhetné a titkok fátyolát; hallgat, összeszorított fogakkal tartja vissza magában ezt a mondatot és inkább hagyja, hogy az ő gyermekfejére sulyosodjon a rettenetes bűn, minden következményével.

A kis cselédleány makacs önféjűsége.

Albert Juliska hallgat, vagyis amit mond, megismétlése a már tegnap hallott vallomásának. Magára szeretné vállalni a gyilkosság bűnét és menteni a két legényt, akik állítólag hozzátartozói. Szeretné semmivé tenni a tegnapi éjszakai vallomását, amely a legfontosabb adatokat szolgáltatja a nyomozáshoz.

— Bevallom, — sikoltotta éjjel fél tizenkettőkor, amikor már fejlett teste csaknem összeroppan az izgalomtól és fáradtságtól. — Bevallom, hogy bátyám és unokatestvérem nálam töltötték az éjszakát!

Ez a vallomás némileg világosabbá tette a homályos részleteket, mert a leány hihetetlen makacsságán már-már megtört a nyomozók erélye és binni kezdtek, hogy egyetlen tettes a tizenhat esztendőes Albert Juliska. Ezt mások nem lehetett elképzelni, minthogy a leány hirtelen haragjában megtámadta asszonyát, aki szivbajos volt és az izgalomtól elvesztette eszméletét. A megrémült leány pedig az újult uriaszony fejére dobta a nehéz párnát és ez okozhatta a boncolásnál megállapított fuladást. Ez a feltevés azonban nagyon labilis volt, mert nem valószínű, hogy valaki egy arcára dobott párnától megfuladjon. A másik feltevés, ami valószínűtlenné tette, hogy a leány egyedül követte el a gyilkosságot, az volt, hogy egymagában nem ejthette a hullán talált súlyos sérüléseket, amelyek nagy küzdelemre engedtek következtetni.

Albert Julis mentegeti testvéreit.

A leány félúzenkettőig állandóan ezt hangoztatta:

— Egyedül voltam. Nem akartam megölni a nagyságos asszonyt.

— Elfogtuk a két társadat — mondotta Iancu Traian igazgató hirtelen ötlettel. — Ott vannak a másik szobában és mindent beismertek. Bevallották, hogy nálad voltak az éjszaka.

A leány arcát eltorzította a rémület. Feljajdult és vallani kezdett:

— Igen, nálam voltak!...

A ma délelőtti vallomásában menteni igyekezett a legényeket. Azt állította, hogy nem mentek be unokája szobájába és többször hangoztatta, hogy ő az egyedüli bűnös.

— Mondd meg az igazat, — szólt hozzá Iancu igazgató — akkor nem büntetnek meg.

— Én voltam egyedül! — kiáltotta zokogva.

Valami csodálatos problema előtt állanak a nyomozók. Vajon miért vállalja magára a fiatal leány az irtózatot bűnt? Most már valószínű, hogy a két legény a gyilkos: mit akarhat ez a leány? Talán romlott lelki, agyafurt teremtés, aki abban bizik, hogy fiatalsága fogja menteni a törvény előtt? Vagy martir akar lenni, magára vállal mindent, csak hogy a két gyilkost megmentse? Esetleg a legények tanították, vagy fenyegetéssel kényszerítették a vallomására? Ezekre a kérdésekre egyelőre senki sem válaszolhat.

Hajsza az elűnt legények után.

A rendőrség mindent elkövet, hogy az elűnt legényeket kézrekerítse, de eddig minden kísérlet hiábavaló volt. Detektívek nyomoznak az egész városban, köröző táviratok mentek szét az országban, a legényeknek azonban

nyomuk veszett. Az eddigi nyomozás valószínűnek tartja, hogy a tettesek nem raboltak el semmit, de ezt csak Mandl György hazaérkezése után lehet majd teljes határozottsággal megállapítani. Az azonban bizonyos, hogy a gyilkosok rabolni akartak. Ma kiderült, hogy a leány tudott arról, hogy az özvegy uriaszony pár nappal ezelőtt tízezer lejt vett fel egyik aradi bankból. Valószínű, hogy ezt a tízezer lejt akarták a gyilkosok megszerezni.

Az éjjel pillangója és a kis cseléd.

Ma délelőtt a rendőrségre idézték Albert Gizit, aki egyik aradi éjjeli mulatóhely alkalmazottja és nővére Albert Juliskának. EGYMÁS MELLETT ÁLLT A KÉT TESTVÉR A kihallgatást végző rendőrtiszt íróasztala előtt. Az egyik kopott ruhába öltözött, fejkendő parasztleány, a másik testét elegáns selyemruha és drága télikabát borítja; fején a legújabb divatu kalap. Testvérek. Albert Gizit, akinek ma Gladys a neve, ezelőtt két hónappal még egyszerű cse-

A két legény nyomában.

Ma esti órákban szenzációs adat birtokába jutott a rendőrség. A nyomozásra kiküldött detektíveknek sikerült felfedezniük Albert Péter és Albert Antal rejtékhelyét; illetve megtudták, hogy a két legény egy külvárosi házban lakott, rendszerint ott töltötték az éjszakákat és tegnap hajnalban, valószínűleg a gyilkosság elkövetése után, oda tértek vissza.

A felfedezés nyomán a detektívek nagy kutatást rendeztek a kérdéses házban. A keresés azonban eredménytelen maradt: a két gergyói legénynek nyomavesztett. Amennyiben azonban kétségtelenül megállapították a detektívek, hogy Albert Péter és András a mai

ledeány volt Aradon, mint huga. Most főlány és szegénykezik, de csak azért, mert testvére ez a paraszt leány. Nem tudott semmi különösöt mondani. Vasárnap délután egyik barátjával felkereste Juliskát és néhány percre nála tartózkodott. Nem tud arról, hogy huga falujokban a legkisebb bünt is elkövette volna.

Menekülő gyilkosok.

Két uriaszony is jelentkezett a rendőrségen, akik hallották, hogy Albert Juliska beszélgetett egy legémmel az uccán és bucsuzáskor, utána kiáltott:

— Ne késsél soká és nagyon vigyázz!

Ez a vallomás is csak megerősítette a rendőrség feltevését, hogy a gyilkosságot a leány testvére és unokatestvére követték el. Még nyílt kérdés az is, hogy a támadók miért nem raboltak semmit a lakásból, holott a szekrényekben könnyen elvihető holmik voltak és az asztalokon különféle értékesebb holmik hevertek. Erre a kérdésre a legvalószínűbb válasz az, hogy támadók, mikor látták, hogy a küzdelem után holtan marad a szerencsétlen uriaszony a diványon, megrémültek és minden törekvésük az volt, hogy észrevétlenül és minél előbb meneküljenek. A házból könnyen kijutottak, mert a cselédleánynál kapukulcs volt.

napon elutaztak Aradról, sőt az utazásuk végcélja is ismeretessé vált, amelyet azonban a nyomozás sikere érdekében nem hoznak nyilvánosságra, ellenben az aradi rendőrség Mihailovici nevű detektívje ma este a gyilkossággal gyanúsított legények után utazott, hogy azokat még idejkorán kézrekeríthesse.

A meggyilkolt uriaszony temetése.

A tragikus sorsú uriaszonyt — mint az ő néhai Mandl Vilmosné rokonai által kiadott gyászjelentés közli — pénteken délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra az aradi izraelita temető halottas házából.

Leverték a portugál forradalmat.

Oporto ismét a kormány kezébe jutott. — Száz halott, háromszáz sebesült a város bombázásánál.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A portugál forradalomról igen ellentétes hírek vannak forgalomban. Az egyes jelentések arról számolnak be, hogy a forradalom egyre terjed, a felkelők győznek, sőt egyes hírek szerint a felkelők a köztársasági elnököt is elfogták. A hivatalos jelentések szerint azonban a kormánycsapatok elnyomták a forradalmat. Ma jelentéseink a következők:

Londoni jelentések szerint tegnap kapott az angol kormány először hivatalos jelentést Portugáliából. Az angol alattvalók védelmére Gibraltárból Portóba küldött Konus angol cirkáló rádióállomása továbbította a portói angol konzul jelentését amelyben közölte, hogy a kormánycsapatok ismét elfoglalták Portót. Általában rend és nyugalom uralkodik a városban. A Times szerint a külváros még mindig a felkelők kezén van. A városba szüntelenül érkeznek a kormánycsapatok, amelyek az ország többi részében is letörték a forradalmat és elfogták a felkelők nagyrészét. A Daily Mail interviút folytatott Primo de Rivera spanyol diktátorral, aki úgy nyilatkozott, hogy a legutóbbi Portugáliából érkezett hírek baljósulatauk. Szerinte, illetve a hozzá érkezett jelentések szerint a forradalom állandóan terjed és jóformán egész Portugália a felkelők kezében van.

A párisi Journalnak a portugál határon lévő Tuyból érkezett jelentése szerint Portó bombázása alkalmával számos életüket veszítettek, míg több, mint háromezren sebesültek meg. A párisi portugál követség ma táviratot kapott a külügyminisztertől, amelyben megcáfolja állítólagos elfogatását és hírt ad arról, hogy a forradalmat nagyrészben leverték.

Washingtonból azt jelentik, hogy az amerikai kormány utasítást küldött a Földközi tengeri flottájának, hogy álljon készenlétben a Portugália felé való indulásra, abban az esetben, ha a forradalom oly nagy arányokat öl-

tene, hogy az amerikai állampolgárok biztonsága veszélyben forogna.

Badajosból érkezett jelentés szerint a portugáliai zavaros és egymásnak ellentmondó hírek dacára megállapítják, hogy Lissabonban komoly események történtek és a forradalmi mozgalom erősödése várható. A vasúti forgalmat nagyon sok helyen beszüntették és a közlekedést repülőgépek bonyolítják le.

Az esti jelentések szerint a forradalmat teljesen leverték. A madridi jelentések arról számolnak be, hogy a forradalmárok teljes kudarcot vallottak és a forradalmi bizottságot letartóztatták. A Madridba menekült oportóiak szerint a bombázás nagy károkat okozott, egész háromezert pusztult el, körülbelül 100 halott és 300 sebesült van Portóban.

este 9 órakor

MA KARINTHY FRIGYES MA

humoros estje

a Kulturpalotában

FISCHER ERNŐ

zongoraművészt
közreműködésével.

— Kormányegyezőzés a clujli magyarsággal. Clujról jelentik: Calutiu kolozsmegyei prefektus a Magyar Párttal végleges megállapodást kötött az új városi tanács összeállítására vonatkozólag. A magyarok paritásos alapon foglalnak helyet az új városi tanácsban. Kolozsvár polgármestere, Osvada, az ideiglenes bizottság mai elnöke lesz, aki mellett négy néppárti és öt magyarpárti tanácsos fog működni. A Magyar Párt képviselőinek kijelölése még nem történt meg.

Jubilál az aradi posta főnöke.

Bulzan Avram harmincesztendősi tisztviselői munkássága. — Ünnepi banket a Fehér Keresztben.

(Arad, február 10.) Bensőséges, meleg ünnepe volt ma az aradi postahivatalnak: Bulzan Avramot, a postahivatal főnökét ünnepelték közvetlen szeretettel, a ragaszkodás minden jelével, 30 esztendősi szolgálati jubileuma alkalmából. Harminc, kemény munkával, vasakarattal, hangyaszorgalommal, becsülettel, megbecsüléssel eltöltött esztendő sorozódik fel Bulzan Avram multjában; a mai jubileumán vele ünnepelt a város egész lakossága, mert ezt a konciliáns, kellemes tisztviselőt csakis becsülni, szeretni lehetett.

Bulzan Avram a 30 esztendőből körülbelül másfél évtizedet Aradon töltött. 1896. február 10-én, mint világi gyakornok kezdte pályáját, de vizsgáját Aradon tette. Innen Honctőre és Borosjenőre került, s Borosjenőről vonult be 1897-ben egyéves önkéntesi szolgálatra. Ezt az egy esztendőt nem is számítják be Bulzan Avram szolgálati idejébe, mert evvel már 31. éve lenne állami kötelességben. 1898-ban a legerősebb vidéki postahivatalhoz: a pankotaihoz került és közmegelegedésre itt működött 12 éven át. 1910-ben nevezték ki Aradra és megkezdte fokozatos emelkedését. Az imperiumváltozás 1919-ben, mint ellenőrt találta s nemsokára kormánybiztosnak nevezték ki az aradi postára. Még ugyanez évben felügyelői rangot kapott és ez időtől kezdve Bulzan Avram vezetése alatt állott az aradi postahivatal. 1920-ban véglegesítették főnöki állásában; 1922-ben pedig a Román Koronarend adományozásával ismerék el buzgó munkásságát. 1925-ben újabb kitüntetés érte, amennyiben magasabb főnöki osztályban nyert — a ranglistán — elhelyezést.

Aradváros közönsége sokat köszönhet Bulzan Avram megértő gondolkodásának és munkájának. A válságos időkben buzgalommal szolgálta az állam és a közönség érdekelt kölcsönösen. Ezekben a zavaros időkben Aradváros postahivatala volt az egyedüli, ahol a munka minden fennakadás nélkül, a legnagyobb rendben folyt, mert Bulzan Avram megtalálta a szerencsés középutat. Bucurestiben az aradi postahivatalt Románia legjobbban organizált és funkcionáló postájának tartják ma is, ennek már nem egy ízben illetékesek kifejezést adtak. — Ma délelőtt kezdődött az ünneplés: a posta tisztviselői egyetemesen járultak a jubiláns Bulzan főnök elé s Popovici Titusz meleg szavakkal köszöntötte fel a szeretett főnököt, amire Bulzan Avram meghatva mondott köszönetet. Este 80 teritékes bankettet rendeztek tiszteletére a Fehér Keresztben, amelyben a vidék postahivatalai kivétel nélkül, valamint a nagyváradi és temesvári inspektorátusok kiküldöttei is részt vettek, az aradi posta tisztviselőin kívül.

A banketten több felköszöntő is hangzott el. Goron oradeai inspektor a nagyváradi inspektorátus, Popp Victor főtisztviselő a személyzet, Negrutiu kisjenői postamester a vidéki postások, Furnica ellenőr pedig az aradi postások nevében mondott pohárköszöntőt az ünneplésre. A felköszöntők elhangzása után a jubiláns Bulzan Avram emelkedett szólásra és meghatottan köszöntötte meg a spontán ünneplést.

Diákharc Párisban.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) A royalista diákok egy idő óta egyre sürűbben kötnek bele a jogi fakultás szociálista érzelmű diákjaiba. A royalisták terrorcsapatai az utcán és kávéházakban is üldözik azokat a diákokat, akik valamilyen balpárti jelvényt viselnek. Ma délután mintegy 20 főből álló royalista diákcsoport behatolt az egyetemi könyvtárba és erőszakkal akarták kényszeríteni a szociálista diákokat arra, hogy jelvényeiket vegyék le. Ezek vonakodtak eleget tenni a felhívásnak, mire gummibotokkal agyba-főbe verték őket. Hat szociálista diák súlyosan megsebesült, úgy, hogy a mentőknek kellett őket a kórházba szállítani. A könyvtáros a rendőrséghez fordult segítségért és csak egy rendőrszakasz tudta helyreállítani a rendet. A royalista diákok közül kilencet letartóztattak. A késő esti órákig rendőrök tartják fenn a rendet az egyetem épülete körül.

Ki árulhat rádiót Aradon?

A timisoarai hadosztályparancsnokság rendelete a rádiókészülékek felállításáról.

(Arad, február 10.) A timisoarai első hadosztály parancsnoksága közli a rádiókészülékek tartására vonatkozó rendeletet, melynek egyes pontjai a nagyközönséget és a rádiókészülék eladásával foglalkozó kereskedőket érdeklik. Arad, Temes-Torontál, Krassó, Szörény és Mehedinți megyék területére a rádióengedélyeket egy albizottság szolgáltatja ki, amelynek székhelye a temesvári főposta épületében van. A rádiótartásra vonatkozó kérések ezenúttal ide küldendők.

Akik rádiótartási engedéllyel bírnak, 1927. március elsejéig kötelesek az albizottságnak bejelenteni, hogy az az illetőt beiktathassa a nyilvántartási jegyzékbe. Akik már beadták kérvényüket, de még nem kapták meg az engedélyt, mindaddig nem szerelhetik fel a rádiót, míg az engedély kezükben nincs. Akiknek már van rádiójuk, de az engedélyt még nem kapták kézhez, azt a városokban a helyőrségi parancsnokságoknak, vidéken a csendőrpáncsnokságnak jelentik be. Ezek a parancsnokságok a rádiókészüléket lepecsételik mindaddig, míg az illető a rádióhasználatról szóló engedélyt megkapja.

Az ostromállapot alá tartozó megyékben, Arad, Temes-Torontál, Krassó és Szörény a magánrádióellenőrzést kizárólag a katonai hatóságok végzik a szigoranca, vagy a posta egyik kiküldöttjével. Titkos rádiókészüléknek minősítik azokat a készülékeket, amelyeknek tartására a postaigazgatóság engedélyt adott ugyan, de amelyet nem jelentettek be az albizottságnak; az olyan készülékeket, amelyeknek hivatalos pecsétjét leszedték a rádiókészülék tulajdonosai; ha egyáltalában nincs tartási engedély; ha a rádiót más helyiségben szerelték fel, mint ahová az engedély szól.

Csak olyan kereskedők árusíthatják a rádióalkatrészeket, akiknek erre engedélyük van. Rádiót csak olyan személyeknek adhatnak, akik a hivatalos és szabályszerű engedélyt felmutatják. Csak olyan szerelők végezhetik a rádió felszerelését, akik erre hivatalos engedéllyel bírnak. Akik a rendelkezések ellen vétnek, az erre vonatkozó törvény paragrafusai szerint részesülnek büntetésben: elkövetőik rádiókészüléküket, 500-tól 10.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel és hat hótól egy évig terjedhető fogsággal sújtják őket.

Művészet.

* Az aradi városi színház heti műsora a következő: Pénteken: Uraim, csak egymásután! vigjáték. (Bemutató-előadás. A. bérlet.) Szombat: délután 3 és fél óra: Cirkuszhercegnő, operett. (Mérsékelt helyáradak). Este: Uraim, csak egymásután! bohózat. (B. bérlet.) Vasárnap délután 2 és fél óra: Drága kicsi buksi, operett. Délután 5 óra: Uraim, csak egymásután! Bohózat. Este: Román előadás. Hétfő délután 3 és fél óra: Muzsikus Ferkó, operett. (Nagyszabású nép- és ifjusági előadás.) Este: Román előadás.

* Karinthy Frigyes mai humoros estélye írást, amelyen a kiváló zongoraművész, Fischer Ernő is közreműködik, óriási érdeklődés nyilvánul meg. A kiváló humoristát ez alkalommal nagy aradi táborba meleg ünneplésben fogja részesíteni. Jegyek már csak igen korlátozott számban Sándor F.-nél és az esti pénztárnál.

* „Modern nő. Modern házasság“, a szalonok mindennapos témája kerül február 13-ikén érdekes megvilágításban az aradi közönség elé. A modern nőről kialakult eddigi vélemények oly sokoldalúak s oly ellentétesek hogy azt egységes ténvezőre hozni a modern tudomány legnagyobb feladata. A kaoszban teljesen elvész az eszme és valóságos kérdőjelként hangzik a modern nő szimbóluma. Ezzel párhuzamos kérdés a modern házasság, amely a gyakorlati életben egész másképp néz ki, mint ahogy azt a viták során elképzeljük. Meg kell világítani tehát a valóságot az emberi lélek tükrén keresztül, hogy valódi természetü képet kapjunk a két nagy kérdéstről. Erre a feladatára vállalkozott dr. H e r s c h A n d o r aradi pszichiáter, s lebilincselő gyakorlati szemszögből nőt a problémához. Ugyanilyen éles szemmel fogja előadni mondanivalóját dr. G a b o s Jenő aradi ügyvéd, aki társadalomtudományi téren igen értékes munkásságot fejtett ki a multban is. Jegyek Oláh Sándor és társa könyvkereskedésében, 60 és 20 lejes árban kaphatók.

* Uj magyar drámaíró. Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház igazgatósága új magyar író fedezett fel. Az új magyar író neve: S e b e s s i Ernő, s 32 éves eperjesi orvos. — Háromfelvonásos darabjának címe: H a l á l j á t é k és a darabot még ebben az évben előadják. Budapesti tudósítónk intervjút folytatott a szerzővel, aki elmondta, hogy hét év óta foglalkozik intenzíven írással, több verseskötete jelent meg és első drámáját, a Fél-embereket Pozsonyban és Kassán adták elő 1923-ban. Bécsben megírta Karambol című vigjátékát, amelyet Bartsch vásárolt meg Amerika számára 300 dollárért. A Haláljáték című darabját nem ő adta be a színházhoz, hanem egy eperjesi uriaszony tartotta magánál — állítólag elolvasás végett — és beküldte Hevesi Sándornak, akitől aztán levelet kapott, amelyben Pestre hívja őt, hogy közölje vele darabja sikerét.

* Az aradi színházi Iroda hírel. Betiltották az Uraim, csak egymásután!-t? Ma az a hír terjedt el a városban, hogy a cenzura-hivatal betiltotta az Uraim, csak egymásután! című bohózatot. Egész nap érdeklődtek a hír valódsága iránt a színházi pénztárnál, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy a híres francia bohózat előadását a rendes hivatalos uton engedélyezték, mert a nagyvárosi színpadok állandó műsorarabja, s így nem volna ok a betiltásra. Pénteken tehát minden ellenkező híresztelés ellenére az aradi színházban bemutatják a nagyszerű darabot. Szombaton két előadás lesz, délután 3 és fél órakor mérsékelt helyáradakkal a diadalmas Cirkuszhercegnőt játsszák, este B. bérletben az Uraim, csak egymásután! van műsoron. — A Házi tündérre, Dickens híres regényéből készült végtelenül bájos színműre készül most a társulat.

Nők mint rendőrök.

Női rendőrséget állítanak fel Bécsben.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A különböző női szervezetek bevonásával a minap Bécsben gyűlést tartottak a női rendőrség bevezetésével kapcsolatban. — A gyűlésen, amelyen igen sok szakember s társadalmi egyesület képviselői vettek részt, Schober bécsi rendőrfőnök elnökölt. A gyűlésen dr. K e r n Elga asszony szólalt fel, aki a német birodalmi női rendőrség egyik kiváló szakértője. Beszédében a németországi viszonyokat ismertette a bécsi szakközégek felkérésére. Elmondta, hogy Németországban a hivatalos körök, valamint a közönség mindjobban arra az álláspontra helyezkednek, hogy amerikai és angol mintára általánosan bevezesse a női rendőrség intézményét mindazonokon a helyeken, ahol asszonyok és leányok védelméről van szó. Németországban a női rendőrség intézménye még aránylag fiatal. Abból az időből származik, amikor az angolok még megszállva tartották Könt. Németországban az első női rendőrök Angolországból valók voltak. A megszálló angol csapatok hozták magukkal és a csapatok távozásával ők is eltűntek. Az első német város, amely angol mintára bevezette a női rendőrséget, Frankfurt volt. Ez a város nevezte ki az első női rendőrtanácsost Erkens dr. asszony személyében. Ezután vázolta azokat az okokat, amelyek a mai modern életben most szinte elkerülhetetlenné teszik az intézmény megvalósítását. Bécsben most mozgalom indult meg, hogy a német mintával párhuzamosan, fokozatosan bevezessék a női rendőrség intézményét.

Allattenyésztési és mezőgazdasági szak-könyvekről kérje árjegyzéküket. : Sándor Ferenc Arad, megyeházzal szemben.

— Reménytelen a zátonyra jutott hajó sorsa. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul jelentése szerint a Traian császár gőzös helyzete reménytelen mert a hajó már csaknem teljesen elsüllyedt.

— A román—orosz vegyes-bizottság ülése. Bucurestiből jelentik: A román—orosz vegyes-bizottság legközelebbi ülését március 3-án tartják Chisinauban.

— Nyomorban van a bolgár exkirály. Berlinből jelentik: A mai déli lapok azt írják, hogy mentőakciót indítottak Ferdinánd bolgár exkirály érdekében, akinek anyagi ügyei nagyon rosszul állanak. A kommunista párt tudni véli, hogy a német külügyminisztérium titkos alapjából egymillió márkát folyósítottak a volt bolgár király számára és erre vonatkozólag legközelebbi interpellációt is adnak elő a parlamentben.

— Hogyan történt a megegyezés a román—magyar likvidálásban. Bucurestiből jelentik: Bucsan belügyi államtitkár tegnap fogadta az újságírókat, akiknek nyilatkozott a kétéosztott vármegyék és községek javaira vonatkozó román—magyar megállapodásról. Előadta, hogy a két kormány még 1924-ben kiküldött egy bizottságot ezeknek a kérdéseknek a megoldására, de a bizottság nem tudott megegyezésre jutni a javak felbecslése tárgyában, ezért kénytelenek voltak vegyes döntőbíróóság elé vinni az ügyet. Ez a bizottság januárban ült össze Párisban és sikerült megállapodásra jutnia az összes kérdésekben. Miután a vitás javak legnagyobb része román területen fekszik, természetesen, hogy az érdekelt magyar megyéket és községeket román részről fogják kielégíteni, a becslési összeg azonban igen méltányosan van megállapítva.

— Halálozások. Sulyos csapás érte Fildan Sándor béli főszolgabíró. Ma Aradon meghalt felesége, született Popescu Julita 50 éves korában. Az elhunyt uriaszony holttestét Covasíntra szállítják szülei házához és onnan helyezik örök nyugalomra. A megboldogult uriaszonyt nagyszámu és kiterjedt rokonság gyászolja.

Özvegy Czigiér Fülöpné, született Welsberger Teréz. 77 éves korában, kinos szenvedés után tegnap elhunyt. A megboldogult holttestét február 11-én délelőtt 10 órakor helyezik örök nyugalomra a gurahonci izraelita temetőben.

— Zártöréssel vádolt aradi nagykereskedő. Sternberg Hugónak, az aradi Sternberg és Hacker nagykereskedő-cég beltagjának Erdőhegyen nagyobb sörraktára van. Néhány nappal ezelőtt az ottani raktár kezelője értesítette Sternberg Hugót, hogy a chisineui adóhivatal nagyobb összegű adóhátraléka miatt zár alá helyezte a sörraktár helyiségeit és az ajtókat hatóságilag lepecsételték. Sternberg Hugó nyomban kiutazott Erdőhegyre és feltörve a hatósági pecsétet, úgy rendelkezett, hogy a raktárból továbbra is adják ki a megrendelt árukat. A hatóságok az aradi ügyészségen nyomban jelentést tettek az esetről s Sternberg Hugó ellen most zártörés miatt eljárás indult meg.

— Kifosztottak egy budapesti gyógyszer-tárat. Budapestről jelentik: Vakmerő és a magyar bűnügyi krónikában hosszú esztendőkre visszamenőleg páratlan betörés történt az Erzsébet-köruton, ahol ismeretlen tettesek betörték Kalán Gyula „Hunnia” gyógyszer-tárába és onnan a patikában felhalmozott nagyértékű specialitásokat vitték el. A rendőrség megállapította, hogy a betörők az éjszaka folyamán elrejtőztek a ház pincéjében, ahol felbontották a pincefalat. Akkorá rést vágtak, hogy egy ember a pinceraktárba hatolhatott és kizárólag a legdrágább francia parfümököt és külföldi specialitásokat vitte el. A készpénztárból egymillió korona készpénzt raboltak, a páncélszekrényt, amelyben értékpapírokat és nagyobb összegű készpénzt őriztek, nem tudták felbontani. A kár körülbelül 200 millió korona. A nyomozás megindult a betörők kézrekerítésére.

— Ne mulassza el Karinty maj egyetlen humoros estjét!

— Megbocsátanak Hitlernek. Bécsből jelentik: Buttman, a bajor keresztényszociális párt vezetője ma az osztrák keresztényszociális párt küldöttségével megjelent Seipel kancellárnál és arra kérte a kancellárt, vonja vissza azt a rendeletét, amelyben Hitler Adolfot bajorországi szereplése miatt kitiltja Ausztriából. A kancellár ígéretet tett arról, hogy Hitler a közeljövőben visszatérhet Ausztriába.

Vámbírsággal sujtják a bécsi ékszer-csempészt.

Az aradi rendőrség befejezte munkáját Berger Elemér ügyében. Berger felesége Timisoarara hozott nagymennyiségű ékszert.

(Arad, február 10.) Berger Elemér a Bucurestiben letartóztatott és Aradra szállított ékszer-csempész ügyében az aradi államrendőrség és a vámfőnökség a mai napon befejezte a nyomozást és a jegyzőkönyvek alapján valószínűleg holnap, vagy holnapután kivetik reá a vámbírságot. Az ékszer-csempésztől kiderült, hogy felesége december tizenötödiktől huszadikáig Temesváron a Ferdinánd-szállodában lakott és elutazása előtt két utazóbőröndjét Rauch Ferenc portásra bízta. Berger Elemérné tegnapelőtt ismét Temesvárra utazott és egyik bőröndöt egy bankba akarta elküldeni. Bergerné megérkezéséről tudomást szerzett a rendőrség is és az asszonnyal egy időben jelent meg egyik komiszár a bankban, ahol kibontották a bőröndöt, amely telve volt a legértékesebb ékszerekkel. Bergerné kihallgatása alkalmával azt vallotta,

hogy semmit sem tud férje csempészéséről. A rendőrség Bergernét kihallgatása után szabadon bocsátotta.

Dumitrescu aradi váminspéktor tegnap Temesvárra utazott és megállapította, hogy a lefoglalt ékszerek mindegyikén rajta van a román fémjelzés is, amit valószínűleg Bécsben hamisítottak az ékszerekre. A csomagban megtalálják Berger Elemér temesvári vevőinek névjegyzékét és a behozott ékszerekről szóló kimutatásokat. A lefoglalt ékszereket és iratokat Aradra szállították. A temesvári rendőrség kihallgatta azokat az ékszerészeket, akik Bergerrel összeköttetésben voltak, akik kijelentették, hogy nem volt tudomásuk arról, hogy csempészett ékszereket vásárolnak. A nyomozás tovább folyik és az ezután felfedezett csempészéseket külön fogják megbírságozni. A vámbírság kihirdetése után az ügy bünygi része következik.

Szabad a tánc az aradi tánciskolákban.

Belügyi rendelet a rendőrprefekturákhoz. — Táncadó az erkölcsellenes táncok ellen.

(Arad, február 10.) A belügyminisztérium által kiadott és általános elégedetlenséget keltett táncrendelet még a mai napig sem áll világosan a hatóságok előtt. A lapokban megjelent különféle nyilatkozatok, amelyek a legilletékesebbek szájából hangzottak el, nem vehetik tudomásul a hatóságok, mert eddig semmiféle magyarító rendelet nem érkezett. Bucurest-i tudósítónk beszélgetést folytatott Ionescu belügyi államtitkárral, aki a következőket jelentette ki:

— Az utóbbi időben feltűnően terjed az erkölcsellenes tánc és ezt akarja a rendelet megszüntetni.

A rendelet célja, hadjáratot indítani az erkölcsellenes tánc ragálya ellen. Epen ezért nem fogja tildözni a jótékony célú táncmulatságokat és a közhasznú egyetek mulatságait.

Bucurestiből érkezett esti távirat szerint a belügyminiszter hivatalos rendeletet küldött az összes rendőrprefektusokhoz, hogy az új táncrendelet nem vonatkozik a tánciskolákra. A rendelet még a mai napig nem érkezett meg Aradra, de a prefektus kijelentette, hogy addig is, míg a minisztériumtól nem érkezik meg a táncadó-rendelet kiegészítő része, engedélyezi a táncitanításokat a tánciskolákban.

Reinitz Jakabot meglopták.

Az enyedi börtönben leborotválták a rab-Reinitz szakállát. — Aki még a fegyházban is érvényesül.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A nagyenyedi állomáson még a személyvonat is csak néhány percig áll, pedig sok ember részére nehéz megállóhely az enyedi állomás. Itt szállnak le a nagyenyedi fegyház lakói is, akik rendszerint 10—15 évre jönnek ide.

Komor és nehéz kövek külön városrésze a nagyenyedi fegyház és a fegyencek létszámát jelző tábla vallás szerint különbözteti meg a fegyház lakóit. A jövőt munkáló élet nem szünetel egy pillanatra sem. Minden ipari szakmának külön osztályterme foglalkoztatja a fegyenceket. Néma csend és modern üzletvezetés mindenfelé. Minden fegyenc csupán egy szám, több szám azonban egynek van alárendelve. Ez a munkavezető, a „Sef de lucrari.” Az egyik műhely szövőüzem. Jó megjelenésű, simára borotvált arcu, angol bajuszt viselő fegyenc fogad: Reinitz Jakab, a többszörös rablógyilkosságok egykori, nagyszakállu hőse.

— Hihetetlen.

— Pedig én vagyok — mosolyog a szakállá helyét simogatva — ugy-e megváltoztam?

— Gyermekek rablóbandája. Berlinből jelentik: A lehrtei pályaudvar egyik harmadosztályú várótermében három 15 éves suhancot tartóztattak le, akik nem tudták magukat kellőképpen igazolni. Kiderült, hogy a három suhanc Augsburgból jött, hogy Berlinben rablóbandát alakítsanak. A banda címe „A fekete kéz bandája” lett volna. Revolverük és három török már volt és két évre vérszerződést kötöttek egymással. Mindhárom visszazállították Augsburgba szüleikhez.

— Agglegényadó Olaszországban. Rómából jelentik: A minisztertanács ma hozzájárult az agglegényadóhoz. Az adó 35 lira huszonötöt-harmincöt évig, ötven lira harmincötöt-ötven évig és huszonöt lira ötvenöt-hatvanöt évig. Nem fizetnek agglegényadót a papok és szerzetesek, a súlyos hadirokkantak,

Még mindig bizalmatlan az újságírókkal szemben.

— Tetszik látni, itt is „Sef” vagyok. A raktár és ez is mind alám tartozik.

Dörzsöli a kezét, mint egy jó kereskedőhöz illik és a mögötte történő munkára, valamint a felhalmozott áruaktárra mutat:

— Kezeik mindent — mondja — sőt az irodai munkákat is én végzem.

Aztán szóba kerül a lopás ügye. Reinitzot ugyanis meglopták a vonaton, mikor Enyedre hozták. Eltűnt nyomtalanul az imakönyve és a thalesze.

— No és?

— Mi „no és”?... — méltatlankodik. — Hát nem szégyen az, hogy ez még mindig előfordulhat nálunk... Egyszerű disznóság, ami velem történt. Beláthatja mindenki, hogy nem lehetek ezek nélküli.

Mereven néz maga elé.

— Ne feledje — mondja bucsuzáskor — hogy ártatlan vagyok.

Megnyugtató, de nem kellemes érzés: minden tíz lépésre egy-egy fegyveres őr tiszteleg. Nehéz a levegő itt, akár a fegyencek büntetése.

a tiszték és altiszték, akiknek házassági engedélyre van szükségük, a házasságtól eltilottak és a külföldiek, még ha állandóan Olaszországban laknak is. Az említett fixadón kívül az adóköteles agglegények jövedelmü adóját is huszonöt százalékka! felemelik. Olyanokért, akiknek saját jövedelmük nincs, vagy akik valamely családnak vannak terhére, a család-fő fizet.

— Fürstné tánciskolájában a rendes tanítás ismét megkezdődött.

Jön I. **KIS LORD**
Marry Pikforddal.

Mulatság.

**Averescu minisztereinknek
megjelenik az aradi árvizbálon.**

Nagyarányu előkészületek a március elsejei elít-
bálra.

(Arad, február 10.) Nagyarányu előkészületek folynak a szezon legfényesebb mulatságára: a március 1-én tartandó árvizbálra, amelynek sikere érdekében Arad egész előkelő társadalma dolgozik. A nagyszabású bál szenzációja az, hogy az országos segélyegyesület elnöknője, Averescu tábornokné, sőt maga Averescu tábornok, miniszterelnök, több miniszter s előkelő bucaresti-i méltóságok aznap Aradra érkeznek, hogy a bálon résztvegyenek. Az aradi és aradnegyei egyesület vezetősége ma értekezletet tartott a prefektúrán és megállapította a bál rendezésének részleteit. Száztáru rendezőség dolgozik az összes aradi jótékonyegyesületek bevonásával. A város vezetősége nagymennyiségű ételt bocsát ingyenesen a bál rendezésére és így az aradi jótékonyági hölgyek vezetése mellett a bálon ingyenes büffé áll a közönség rendelkezésére. A bál tartama alatt katonazenekar és cigányzenekar játszik, az utóbbi a Ligeti-féle jazz-banddal kibővítve. Külön meglepetése a bálnak a tombola, amelyben nagyértékű nyereménytárgyak kerülnek kisorsolásra. Az aradi helyőrség tisztikara részéről Iovanescu és Chirculescu őrnagyokat delegálták az előkészületekben való részvételre. A nagyszabású bál március 1-én, kedden este 10 órakor kezdődik az aradi Kulturpalota összes termeiben. A mulatság tiszta jövedelmét az árvizsújtottak felségélyezésére fordítják s így mindenkinek szinte erkölcsi kötelessége, hogy elősegítse a valóban nemes célminél eredményesebb elérését.

A Fa-bál szenzációi. A csodás tavaszi égen váratlanul megjelent sötét fellegek okozhatnak csak olyan mélységes ijedelmet, mint az a kósza hír, hogy az idei február 12-iki Fabálat nem tartják meg. De vajjon ki hittett egy percre is a csunya borulás hírének, ki nem hitt a tavasz erejében, amely február hó 12-én egyetlen éjszakára a narancsillatu nizzai május-éj minden pompázatos nagyszerűséget elhozza az aradi Fabálra, ahol a palmaliget-ekké varázsolt Központi összes termeiben igéző forrásokból buggyan fel majd a vigság és pajzán jókedv. Egyik legeredetibb, legtökéletesebb szenzációja lesz a Fabálnak, hogy a tánczenét a „Charleston-fuuk” zenekarának Aradon még soha nem hallott nótaszerszámai szorgalmatják s a közönség a legfrisebb slágerekre táncolhatja el az estély főszennációjának tartott táncjátékokat, amelyeknek titkait csak a napokban leste el Nizzában a rendezőbizottság egyik vérbeli detektiv-telhetségű tagja s így módjában áll a rendezőségnek, hogy ezeket a világfürdőkben csak a nagy szezonban divatba hozni szándékozott tréfás táncnagyszerűségeket, mindent megelőzve, Aradon mutassa be. A pompás, olcsó büffé viszont nagyszerű alkalom lesz az erögyűjtéshez, mert a komoly szakértőkből álló zsüri a legszebben és legkitartóbban táncoló hölgyeket és urakat valóban értékes arany és ezüst tárgyakkal ajándékozta meg.

AAC. táncos-teája f. hó 13-án, a Fehér Kerestben.

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 6 és este 9 órakor

A FEKETE ANGYAL.

Főszerepben: Bánky Vilma és Colomann Ronald

a (Fehér Apáca) főszereplőivel.

Rendező helyszínek III

Hétfőtől Élet nyomorultjai.

GÖSTA BERLING február 18-tól.

Károlyi emlékiratait nem tiltották ki Magyarországból.

Érdekes vita a magyar bíróság és a kormány között.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) 1924-ben jelentek meg sorra a magyarországi emigránsok emlékiratai, nevezetesen Károlyi Mihály, Jászi Oszkár és Böhm Vilmos könyvei és emlékiratai. A könyveket Magyarországon nem lehetett megkapni, amirc két ügynök, Szinai Miksa és Engel Sándor becsmpészték azokat, hogy jó áron eladják. Szinai házalás útján terjesztette a könyveket, de felajánlotta egy előkelő belvárosi könyvescég üzletvezetőjének, Hedvig Illésnek is megvételre. Hedvig a terjesztésre nem vállalkozott, de megőrizte a példányokat Szinai visszatéréig, aki régi ismerőse volt.

Közben a rendőrség neszét vette a dolognak és lefoglalt belőlük néhány példányt Illovszky Dezsőnél. Hedvignél pedig megtalálták Károlyi Mihály „Egy egész világ ellen” c. könyvének két példányát. Az ügynökök megszöktek és így Illovszky és Hedvig ellen indult meg sajtórendészeti vétség címén az eljárás. A törvényszék Törek-tanácsa felmentette Illovszkyt és Hedviget, mert nem nyert bizonyítást, hogy ők terjesztették a könyveket.

Az ügyvédség felelőssége folytán a Tábl-

ához került az ügy, ahol dr. András védő felhívta a Tábla figyelmét arra, hogy az ügyvédség semmivel sem igazolta azt, hogy az emigránsok könyveinek terjesztése el volna tiltva. Erre csak az összkormányának van a törvény szerinti joga, a Károlyi-memoárok eltiltását pedig csak a kereskedelmi miniszter fogantatosította, amihez annak joga nincs.

A Tábla erre nyilatkozatra kérte fel a miniszterelnökséget, amely úgy nyilatkozott, hogy a Károlyi-féle emlékiratoktól a postai szállítás jogát vontta meg. Erre a védő kimutatta, hogy terjesztési tilalom nem állott fenn, mivel vasuton, repülőgépen be lehetett hozni a könyvet és belföldön forgalomba is lehetett hozni. Ha a terjesztésért felelősségre akarnak valakit vonni, akkor előbb ki kellett volna mondani a könyvek elkobzását, ez pedig nem történt meg.

Hosszas tanácskozás után a Tábla helybenhagyta a vádlottak felmentését, de az indokolásban nem nyilatkozott a terjesztés kérdéséről. Viszont megkereste a törvényszéket, hogy indítson külön eljárást a memoárok elkobzására. Az ítélet jogerőssé vált, azonban az a kérdés, hogy szabad-e jelenleg terjesztetni az emigránsok könyveit Magyarországon, megoldatlan maradt.

Vérfürdőt rendezett egy párisi fogorvos.

Kettős gyilkosságot követett el, mert gyűlölte az édesanyját. — Az ucca népe meg akarta lincselni a bestiális embert.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) Megrendítő tragédia játszódott le tegnap Párisban a Rue Trizell 29. számú házban, ahol Didier Pasquat Houdoux fogorvos meggyilkolta — vacsora alatt — sógorát és unokafivérét. A párisi rendőrség mára már be is fejezte a kihallgatásokat ebben az ügyben. Ha a gyilkos anyját hallgatja meg az ember, akkor a legelvetemedett szörnynek kell tekintenie Houdoux-t, de ha ő maga mondja el a történetet, egészen megváltozik a kép. Igaz, hogy a lélektani motívumok sem enyhítik a fogorvos bűnét, de legalább alakja lesz emberibb.

A szadista fiu.

A korán özvegyen maradt Houdouxné nagy nélkülözések közt nevelte fiát, akinek beteges hajlamai miatt sok baja volt a családnak. Tízéves korában abban talált élvezetet, ha kóbor ebeket felakaszthatott az ajtókilincseire. Később anyját és nővérét kinozta. 1924-ben diplomát kapott, de az anyja lakásában rendezkedett be. Egész szép életre volt kilátás, mert a fiatal fogorvosnak sok páciense akadt, csak a harc nem akart megszűnni fia s anya között. A fiu mindig azt hangoztatta, hogy az anyja nem szereti, az anyja pedig zokogva vallotta a rendőrségen:

— Imádtam a gyermekemet, de ő gyűlölt. Megtörtént, hogy a fiu véresre verte az

anyját és hajánál fogva húzta végig a szobán. Az asszony nem bírta ki az egyedülletet fiával és megkérte leányát és vejét, hogy költözzenek hozzá. Ez aztán nagyon elkészerítette Houdouxot és fenyegetődzött, hogy ő majd megtisztítja a levegőt. Nap-nap után súlyosabb lett a helyzet és a nők alig tudták megakadályozni, hogy ne kerüljön tettelegességre sor a két férfi között. Houdouxné ekkor már a leánya férjének életét féltette és megkérte egyik unokafivérét, hogy költözzön ő is hozzájuk néhány hétre feleségével együtt.

A gyilkosság.

Houdoux emiatt éktelen dühre gerjedt és tegnap egy összeszóialkozás közben revolvert rántott és lövöldözni kezdett. Az első lövés hugának íérjét találta, aki holtan rogyott össze. A nők halálraremülten menekültek a hálószobába. Houdoux ekkor már egy örült benyomását keltette. Közben ráakadt elbujt unokafivérére és azt is agyonlőtte. Ezután fogta kalapját és nyugodtan távozott.

De csak néhány lépést tehetett, mert már jöttek a rendőrök. A revolverlövés alkalmi rozták az egész uccát és mikor kiderült, hogy miről van szó, a tömeg nekiesett Houdouxnak és csak a rendőrség éberségének köszönhető, hogy meg nem lincselték. Ennek dacára Houdoux oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba kellett szállítani őt.

szá meg a harcoló ifju szerepét. Az előadások 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jön! Práter Mici. A legszebb kiállítás és legérdekesebb bécsi film, Nita Naldival a főszerepben.

Az aradi Apollóban

MA

Biró Lajos ismert regénye

Modern Dubarry.

Főszerepben:

Korda Mária.

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Mozi.

xx „Modern Dubarry” nagy sikere az aradi Apollóban. Biró Lajos hatalmas regényének megfilmesítése a legkitünőbb filmötletek egyike volt. A cselekmény középpontjában Korda Mária áll, akinek élénk megjátszó tehetsége a legteljesebb mértékben jut érvényesüléshez. Az egyszerű szegény leány nagy szerelmi bánata elől a halálba akar menekülni. Az utolsó pillanatban megjelenik egy gazdag öreg ur, aki megmenti és magához veszi. Ez indítja meg a szimpompásan kibontakozó cselekményt, amely az egész darabon keresztül lenyűgözi a közönséget. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jönő „Kis lord” Mary Pickforddal.

xx „Cézár, a vad ló” cowboy-dráma az aradi Urániában. Az aradi Uránia pénteki bemutatója a szokatlan tartalmánál fogva nagy érdeklődésre tarthat igényt. Témája az a több ezer éves kegyetlen és tragédiákban bővelkedő irtó hadjárat, mely urrá tette az embert a föld és annak többi lakói felett. Cézár, a vad ló és az amerikai puszták fia veszik fel egymással a küzdelmet és hosszú küzdelem után eldöntetlen marad a küzdelem. A darab főszereplője, Leonte Barry csodálatos hévvel ját-

A nyolcvan éves Edison.

A világ leghíresebb feltalálója ma ünnepli nyolcvanadik születésnapját.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Newyork mellett, Orangeban, a gigászi gyártelep fölött uralkodó egyszerű kis dolgozószobájában egy fehérhajú úju ül a könyvek, modellek, tervek, számítások, rajzok és kísérleti eszközök meghiúsított, barátai társaságában, Thomas Alva Edison, a világhírű feltaláló, aki február 10-én „ünnepelte” 80-ik születésnapját. A kik ismerik egyéniségét, azok nem lepődnek meg, hogy Edison nem „ünnepelte” a nevezetes napot, sőt még csak azt sem igen engedte meg, hogy mások ünnepejjék őt. Nyolcvanadik születésnapján is a mindennapos pontossággal állított be már korán reggel az irodájába és programszerű hűségrel sorra járta a laboratóriumokat, a gépteremeket, a műhelyeket és az üzemeiket, melyek mind az ő zseniálisán épültek fel s melyekben minden kis csavar és minden rugó és minden szög az ő fejében született meg, hogy az ember szellemével párosult gép együttesen dolgozzék — az életért!

Rossz diák volt a zseniális feltaláló.

Edison kanadai szülők gyermeke. Édesapja 1860-ban résztvett a kanadai forradalomban. A forradalmat leverték és neki menekülni kellett. Az U. S. A. egy kis városában telepedett le, Milánban s idejött utána Kanadából a menyasszonya, névszerint Nancy Elliot, akit feleségül vett. Samuel Edison és Nancy házasságából született a kis Alva, aki már gyermekkorában feltűnt élelnek eszével és nem mindennapos találékonyságával a házkörüli furás-faragások terén. Ezzel szemben a fiú nagyon rossz tanuló volt s az iskolában állandóan kizárható volt s ami a keze ügyébe került a tanfelszerelések közül, azt szétvagdosotta, komplotálta, felaprította, összeragasztotta, úgy hogy tanítóit nem tűrték meg az iskola padjaiban és kicsapták. Visszakérült a szülői házhoz, ahol minden tevékenységét gyermekes csínynek minősítették, hiszen a lakásban és a lakás körül az összes szerszámokat elpusztította. Édesanyját tizenéves korában vesztette el s még abban az évben megpróbálkozott, hogy a maga lábára álljon.

A kislíu szenzációs újságja.

Újságot, cukrot és gyümölcsöt árult a vonaton, azon a vasúti vonalon, mely Detroit-t Post Huron-nal köti össze. Tizenöt éves korában itt a mozgó vonaton adja ki a saját lapját, a Weekly Herald-ot, melyet maga szerkeszt, ír, nyomtat és árul. Akkora csak, mint egy levélpapír. Kétoldalas, szerény és kezdetleges, de tele van a legfrissebb hírekkel, melyek két-három sorban vannak elmondva s mind olyanok, hogy rendkívül érdeklik a vonatutazóközönséget.

Thomas A. Edison az állomásokon leszáll, a távirólistáktól megszerzi a legfrissebb táviratokat, majd átrohan a vonat postakocsijába, ahol kis nyomdafelszereléssel előállítja az újságot s még mielőtt a legközelebbi állomáshoz érkeznek, a Weekly Herald már mindent tudat, ami ott érdekes és aktuális! Nagyon sok eredeti híradását a londoni Times is átvesszi azzal a megjegyzéssel, hogy a Weekly Herald hozza nyilvánosságra s megnevezi a lapot, mint forrást.

A mozgópostakocsi, mely a tizenöt éves Edison szerkesztősége, nyomdája és kiadóhivatala, egy szép napon kigyullad, a tüzet ő okozza és megvonják tőle a mozgó-újságvállalat engedélyét.

Az első találmány.

Távirászló. Kis fizetést kap és rengeteg könyvet vásárol. Főleg az elektromosságról szóló tudományos leírásokat. Ezeket bujja egész nap, még a hivatalos órák alatt is s dacára annak, hogy teljebbalói mint a „legitímább távirászló” ismerik, egy hanyagságáért elbocsátják állásából.

Most vándorutra indul, hogy elhelyezkedhessen. Newyorkba megy, ahol betéved egy börtönudósító újság műhelyébe. Ez volt a szerencséje. Épen el volt romolva a készülék melynek segítségével a börze híreit adták le a

tőzsdéről. Edison felajánlotta, hogy megjavítja és ügyes kézzel hamarosan rendbe is hozta a hibát. Hálából ott tartották és háromszáz dollár havi fizetést kapott. A megélhetésre már nincs gondja és egyre több pénzt és időt szentelhet annak, amit célul tűzött ki maga elé, hogy tudniillik tovább képezze magát és ismereteit kibővítsé. Főleg a villamosság problémája érdekli.

Kísérleteit is megkezdi s minden igyekezete az, hogy a börtönudósító egy-drótos leadókészülékét praktikusabbá tegye. Ez sikerül is neki, megszületik a kettős-táviró, mely abból áll, hogy egy dróton, egy időben, egyszerre két leadást lehet elindítani és felvenni. Negyvenezer dollárt kapott ezért a találmányért és itt kezdődik Edison, a feltaláló igazi pályafutása.

Newyork városában volt egy kis telepe is már, ide szerződtette munkásait és segítőit, akikkel együtt dolgozott. A kettős-táviró nagy eredmény volt és pompásan bevált, nagy idő és munkamegtakarítást jelentett, sőt anyagban is nagy takarékoskodást. Az volt a célja, hogy még ezt az eredményt is felülmúlja. Meg akarta kettőzni az első felfedezést és újabb 30.000 dollárt jelentett bevételében a négyszeres-táviró, melynek egy drótlán már párosával jöttek-mentek a leadások! S ezt is továbbfejlesztette, mert érezte, hogy enélkül nem tökéletes.

Világraszóló találmányok sorozata.

Most következik az igazi, világraszóló találmányok sorozata. Edison munkájában a legjelentősebb, hogy az ideák, melyek képzelőtehetségét megragadják, kézenfekvők, sőt már a kezdet stádiójában is vannak. A primitív telefon iránt is volt érdeklődés, melyel legelőször Graham Bell, Edison amerikai konkurense foglalkozott. A villamos világítás sem új (William Greener 1846-ban jelenti be rá a szabadalmat), csak a lámpák nem tökéletesek. A mozgóképekkel is kísérleteztek, csak épen nem tudnak komoly eredményt elérni. Edison kitűnő érzékkel ráveti magát arra, hogy mindezeket tökéletesítse, praktikussá tegye és bevigye a gyakorlati életbe, majd legvégül célul olcsóvá és közszükségletté emelje! Az ő halhatatlan érdeme, hogy hasznavehetetlen kísérleti eszközökből, a kézenfekvő elgondolások alapján, — a mindennapos élet szükségleteit megteremtette!

Az ideák ugyanis holt tőkék voltak. Kiaknázatlanul hevertek és valóban rendkívüli szorgalom, sok fáradtság, temérdek munka és nagy pénz kellett ahhoz, hogy a praktikus életrevalóság szolgálatába állíthassák azokat.

Természetesen mindezeket felül a teremtő erő, a zsenialitás és az a nagy akarat, mely Edison készségét megacélozta. Az éjjeleket is nappallá tette, úgy dolgozott. Egyedül csak az izzólámpa fémszálának előállítására hateres kísérletet igényelt! Már az ötezrediknél megvolt az eredmény, de az izzólámpa így még nem lett volna olcsó!

Telefon, gramofon, fonográf.

Épen ilyen szorgos és körülményes munkába került a szemmikrofon előállítására, amely nélkül a telefon sohasem lett volna az, ami ma! Edisonnal egyidőben próbálta tökéletesíteni Graham Bell is, mind a kettő szabadalmaztatta a maga patentjét és a gyakorlati használat Edison mellett döntött!...

A gramofon, illetve a fonográf azok közé a találmányok közé tartozik, melyeknél nincs elődje! Övé a gondolat, az eszme, ő kezdi meg az első kísérleteket és övé az első teljes konstrukció érdeme!

A fonográf nem épen a legegyszerűbb Edison találmányainak sorozatában.

Érdekes, hogy az eredeti modell Angliában van, ahol egy nagyon ügyes mechanikus, névszerint John Kruzei, Edison rajza után egyszerűen megcsinálta. A lemez staniólból van s nem géperőre jár, hanem kézzel forgatják. A míg a gramofonlemez mai formájához és anyagához jutott el, Edison több ezer próbál-

kozást és kísérletet tett különféle anyagokkal és a legváltozatosabb eszközökkel.

A nyolcvan éves feltaláló ma is teljesen friss, munkakedve és energiája nem fogyott el, még mindig a régi, szinte gyermekes, aki majdnem játéknak tekinti mindazt, amit csinál. A külseje nem árulja el a „nagy embert”. A rózsa, alakja kissé előregörbült, a haja dúsz, csak épen hófehér, tekintete élénk s munkabírása páratlan! Az amerikaiak azt mondják Edisonra, hogy sokmillió dollárt ér. Nem a vagyona, hanem ő maga, a terveivel, az új elgondolásaival, a legírissabb és a még csak most következő találmányaival.

Életrajzírója, Francis Artur Jones, azt állítja, hogy a feltaláló munkájában soha sem akadályozta, hogy a jobbfiúre nagyot hall. A gramofon legkisebb mellékzöreijére is felfigyel és rosszulon csóválja a fejét. Aztán addig dolgozik, míg kiküszöböli a hibát.

De ha olyasmit adnak elő neki, ami nem érdekli, akkor visszaél a nagyothallásával. Oda sem figyel a mesére, a tekintete meg a fantáziája messze kalandozik, egy más világban, amely nem a hétköznapi embereké s tele van titokzatos meglepetésekkel, új, merőben ismeretlen fogalmakkal, melyeket közönséges kalandó nem is érzékelhet, csak a feltaláló, aki a nyolcvanadik születésnapja után is lelkes buvára maradt az ő külön birodalmának.

Newyorkból jelentik: Edison Alva Tamás, a nagy feltaláló ma ünnepli 80-ik születésnapját, amely az egész civilizált világnak ünnepe. A születésnapot nagy ünnepséggel ülik meg.

Pesti cseléd volt

a rákosi kégyilkosság áldozata.

A budapesti rendőrség megállapította a meggyilkolt asszony személyazonosságát.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Öt nap múlt el a rákosi kégyilkosság óta és a budapesti rendőrség ma végre az áldozat személyazonosságát meg tudta, nagy fáradtság árán, állapítani. Fehér detektívelügyelő ma Tápióságán megállapította, hogy egy Zlatoczk István nevű béres feleségéhez hasonlít az áldozat fényképe. Elment a béreshez, aki elmondotta, hogy felesége még augusztusban elhagyta őt, azóta nem tud semmit róla és hogy a kép fényleg feltűnően hasonlít hozzá. Autóba ültették az öregembert, akit elvittek a holttesthez. Itt drámai jelenetek közepette ráismert volt feleségére.

Ezután már könnyű volt a rendőrség megállapítása, hogy hol tartózkodott az asszony. Kiderült, hogy Zlatoczkyné legutóbb Schwabenberg Márton budapesti Szent László-uti vendéglősnél szolgált. Az asszony január 26-án távozott el helyéről, hol szorgalmas, visszavonult életű cselédnek ismerték. Zlatoczkyné 28 pengővel zsebében eiment özvegy Kopcsányi Jánosné gvári munkásnőhöz, akinek azt adta elő, hogy gazdái nem akarták bérét kifizetni és másnap a rendőrségre megy pénzt követelni. Ott töltötte az éjszakát és azóta nem látták. A rendőri nyomozás erélyesen folyik tovább és most azt akarják megállapítani, hol és kikkel töltötte a meggyilkolt a többi éjszakákat.

A budapesti rendőrség ma kihallgatta Papp Sándor vasúti váltóort, aki elmondotta, hogy a gyilkosság délutánján két munkáskülső férfi érdeklődött nála a rákosi országot iránt. A két férfi rendkívül zavartan viselkedett Papp részletes szemlévelirást adott a két emberről.

Magyar divatlap jelent meg Párisban.

Párisban megjelent az UJ DIVAT című magyar nyelvű divatlap. Az első példányok már ide is érkeztek. Kérje minden könyvkereskedésben és újságárusitónál. Főlerakat Románia részére: IG. HERTZ könyvkiadóhivatala, Bucuresti, Calea Victoriei 5. Az UJ DIVAT ára 20 lej.

— Katonai kémkedés Spanyolországban. Madridból jelentik: A kormány kémkedés gyanujáért ma letartóztatta Franco repülőkapitányt, aki először repülte át az Atlanti-óceánt. A kapitány ellen az a vád merült fel, hogy pénzért elárulta idegen hatalmakkal a spanyol légiilotta reformterveit. A spanyol aeroklub erélyesen tiltakozott a letartóztatás ellen.

H I R E K.

Hóvirág...

Hősesést ígért az időjárás, napokon át fekete felhők tornyosultak a város fölött (nem furcsa, komor, sötét felhőkből száll le a földre a finom fehérpíhós hó?) egyszer-másszor mutatoba kaptunk is egy kis ringatózó, kecsesen szállingózó, finom hóhelyet, de az igazi hó nem jött. Nemsokára itt a március, a fecskével, meg a gólyával és mi még alig láttunk havat. Helyette azonban ma beköltözött hozzánk a hóvirág. Finom, fehérfürtös fejecskéjével, melyben enyhe zöld erecskék futkároznak, halványan, alig láthatóan és zsenge, zöld leveleivel, meg keskeny, hajlékony szárával, amelyek egymás mellett szorongnak abban a kis csöppecske csoportban, amelyet egy néni árul a főtéren, a templom előtt.

Hóvirág... A tél utolsó követe, s a közeledő tavasz első hírnöke. Nem is tudjuk, hogy hol az ő helye, melyik évszakba kell őt beiktatni. Virág, tehát napsugarat jelent, illatot, napfényt, derűt, levegőt, természetet, fát, bokrot, lankát, hegyet, völgyet, patakot, feliőt és távoli vonatkozásban lepkeket, madárdalt, zöld mezőt, viruló lombot. Viszont hóvirág, tehát havat jelent, telet, zuzmárát, fagyot, jeget, fűtött szobát, koresolyát, szánkót, hócipőt és bizonyos számú hőfokot a nulla alatt. Virág, tehát a szabadságot jelenti, az életet. Hóvirág, tehát a magányt jelenti, az elzárkózottságot, a négy falat.

Hóvirág, fehérfürtös fejecskéjű, édes hóvirág, mondd: hová tegyelek? Nem igaz, hogy nincs illatod. A te illatod nem édes, nem kábító, nem részegít meg szívet-lelket, mert hűvös vagy, hideg és megnyugtató. Olyan vagy te, mint egy áldott fehér kéz a forró homlokokon, te jelented a megújulást, a boldog felszabadulást a fagyos, ködös magányból! Csak szentségtelen kezek ne festenek be azt az édes, fehér arcocskádat kékre, lilára, meg pirosra!...

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése szerint tulnyomóan derült, száraz idő várható. erősebb éjszeli fagygal.

— A király fivérének érkezése. Bucurestiből jelentik: Holnap különvonaton érkezik a fővárosba Hohenzollern Vilmos herceg, Ferdinánd király fivére. A vendéget a cotroceni megállónál fogják várni a királyi ház tagjai és az udvari marsall. Egyébként minden hivatalos ceremóniát mellőznek, mert a herceg látogatása kizárólag magánjellegű.

— A verescu a királynál. Bucurestiből jelentik: Ófelsége, a király ma hosszabb kihallgatáson fogadta Averescu miniszterelnököt.

— Az aradi szigurancafőnök előléptetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a belügyminiszter Ciorascu Tache alfőnököt, az aradi sziguranca vezetőjét állambiztonsági hivatali főnökké nevezte ki. E hír annál is inkább osztatlan örömet szerzett, mivel a szimpatikus főosztályvezető ügyalfőnöksége ideje alatt, mint azóta, mióta vezetője az aradi sziguranca, előzékenységgel mindenkor tiszteletet és megbecsülést érdemelt ki magának.

— Pusztító havazás Japánban. Tokióból jelentik: Japán északi részében három napon keresztül szüntelenül havazott. A leesett hőmérséklet a szerencsétlenségek egész sorát idézte elő. A gyenge faházak nem álltak ellen a vastag hótakarónak és összedőltek. Eddig 35 halottat szedtek ki az összedőlő házak alól, a megfagyottak száma többszázat tesz ki.

— Új sajtótörvény-tervezet készül. Bucurestiből jelentik: A minisztertanács, Berlescu és Cudalbu miniszterekből álló bizottságot küldött ki az új sajtótörvényjavaslat megszerkesztésére. A törvényjavaslatot a sajtószervezetekhez is eljuttatják megvitatás és állásfoglalás végett.

— Román-lengyel barátság. Bucurestiből jelentik: A román-lengyel barátsági szerződés ratiifikált példányait tegnap kicserélték.

— Stresemann Brianddal is találkozik. Párisból jelentik: Hősch német nagykövet San-Remóba utazott, hogy megbeszélje Stresemann Brianddal való találkozását. Grandi olasz külügy államtitkár pedig a Mussolinival való találkozást készíti elő.

Módosították az új vasuti tarifát.

A mérsékelt díjszabás március elsején lép életbe.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A CFR. régi igazgatósága, amely — mint ismeretes — a vasuti autonómiáról szóló törvény megszavazásakor tüntetőleg lemondott, már a múlt esztendőben új vasuti tarifát dolgozott ki, amely egységes személyvonatjegy-rendszer alapján állította össze a díjszabást. Arról volt szó, hogy ez az új tarifa február elsején már életbe is lép.

A CFR. autonómiájáról szóló törvény megszavazása elhalasztotta a tarifa életbeléptetését. Az új igazgatóság Valeanu miniszter elnökletével új tarifát dolgozott ki, amely lényeges változást mutat azzal szemben, amelyet már a nyilvánossággal közöltek. A tarifamódosítás részleteiről az illetékesek egyelőre nem akarnak nyilatkozni. Valeanu közlekedésügyi miniszter annyit azonban kijelentett, hogy a tarifa lényegesen különbözik a régitől és hogy március elsején lép életbe.

Interpellációk napja a parlamentben.

Nagy az ellenzéke a munkakamrákról szóló javaslatnak. — Sándor József felszólalása. — Szász képviselő a táncrendelet ellen.

A szenátus mai ülésén Harsa kérdezi az igazságügyi minisztert, hogy milyen intézkedéseket fogantatosított a gyorsított bírói eljárás ügyében. Murgusanu előadó felolvassa a munkakamrák létesítéséről szóló törvényjavaslatot. Cherches, a kereskedelmi kamarák elnöke rámutat arra, hogy a munkaadókkal szemben nagyobb képviselőre kellene juttatni a munkásságot. Kéri, hogy a munkakamarákból a szenátusba küldendő négy képviselőt a munkásság köréből válasszák ki. Sándor József magyarpárti szenátor bírálja a javaslatot és kéri, hogy a munkakamarákban kizárólag a munkásság képviselői foglaljanak helyet. Dr. Dorina sajnálja, hogy a törvényjavaslatban a munkaügyi miniszter nem akarja figyelembe venni a munkásság érdekeit. Nae Romanescu törvényjavaslatot terjeszt be a szociális gondoskodásról.

A kamara mai ülésén az interpellációk során Paul Livescu az Adeverul és a Politica című lapok igazgatói közötti rendkívül ségyszerű hangnemben folytatott polémiával foglalkozik és kéri azok folytatásának megakadályozását. Keuter szász képviselő bírálja a táncokat megadóztató belügyminiszteri rendeletet. Apateanu az oravicai törvényszék elnöke ellen eirendelt vizsgálat eredményéről kér felvilágosításokat. Hanes tiltakozik a musceli városi tanács feloszlatása ellen. Voicu Ni-

tescu felvilágosítást kér a közlekedésügyi minisztertől a postatakarékpénztáraknál 1918-ig depónált összegek sorsáról. Mavroeni, az ujdobrudzsai ostromállapot felfüggesztését kéri. Banescu tiltakozik a törvénytelen közszolgáltatás ellen és kéri, hogy állapítsanak meg egy napot, ami kor ebben az ügyben interpellációt terjesztheti elő. Joanitescu parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjeszt be, a jogi személyekre vonatkozó törvény egyes szakaszainak módosítását illetően. Mirto a lakbérleti törvényjavaslat kérdésében interpellál és kijelenti, hogy a törvényjavaslat kéredelmes beterjesztése aggodalmat kelt a közvéleményben. Ezután a gyorsított bírói eljárásról szóló törvényjavaslat ügyében intéz kérdéseket az igazságügyi miniszterhez. Cudalbu válaszában kijelenti, hogy a lakbérleti törvényjavaslat már készen áll és azt jelenleg a parlamenti bizottság tárgyalja. A gyorsított bírói eljárásra vonatkozó törvényjavaslatra vonatkozólag az igazságügyi miniszter közli, hogy a kiküldött bizottság jelentését várja, amelynek kézhezvétele után a módosítás megtörténik. Hanes interpellál a Monestirea Dealului iskolában dühöngő járványos betegségek ügyében. Rámutat arra, hogy az igazgatóság felelősséggel tartozik, mert nem tette meg a kellő óvintézkedéseket a skarlátjárvány megakadályozására. Megfelelő intézkedéseket kér. Az ülés folyik.

— Feloszlatták a háborús adósságok amerikai bizottságát. Washingtonból jelentik: A külföldi államok adósságainak rendezésére kiküldött bizottságot tegnap váratlanul feloszlatták.

— A csodamalac. Ma láttam egy csodamalacot. Szegény csak néhány óráig örvendezhetett ennek a szép életnek, a kegyetlen Sors, amely különleges tulajdonságokkal látta el, arra ítélte, hogy szpirituszba gyömöszölve meredjen a cluji egyetem tudományozomjas növendékeire. A csodamalac Boneu Vazul prefektus tanványán látott napvilágot és anyja, mikor meglátta, annyira megijedt saját szülőitjétől, hogy el akarta toposni és megölni. Az éber személyzet azonban kimentette a vérengző koca karmaiból a csodaszörnyet. Aztán behozták a városba, ahol sokan jártak a csodájára. A malackának hátul négy, elől kettő és a hátán az ég felé meredezve még két lába volt. Összesen nyolc. Két hátulsó teste volt, amely a törzs közepén forrott össze. Négy füllel rendelkezett. Kettő a rendes helyen, kettő a nyakán, egy szőja és abban két nyelve volt. Valahogy így festett a kis csodamalac, amely szomorúan nyöszörgött a körülötte álló kíváncsi emberek felé. Mintha már előre sejtette volna a szpirituszos üveg alakjában várakozó jövendőt. De csak nagyon rövidéletű volt, hamarosan bucsút mondott az árnyékvilágnak s most a cluji egyetem szpirituszos flaskóban őrizi a csodamalac földi maradványait.

— Nopcsa Ferenc kitiintetése. Budapestről jelentik: A Magyar Földtani Társulat tegnap tartotta gyűlését Mauritz Béla dr. egyetemi tanár elnöklése alatt. Az ülésen elhatározták, hogy a Szabó József-emlékermet Nopcsa Ferenc bárónak adják, „Die Familien der Reptilien” című munkájáért.

— Fantasztikus örökség Bessarábiában. Chisinauból jelentik: Chisinau városát már napok óta lázas izgalomban tartja egy hatalmas örökség híre. Az örökség ügyéről elsőnek a külföldi lapok emlékeztek meg, amelyek szerint egy duszgzdag S. Friedenberg nevű ember, aki Chisinauból ez-élt 20 évvel Cairóba vándorolt ki, roppant vagy-nyon hátrahagyásával Newyorkba történt utazása közben hirtelen elhalálozott. Tegnapra aztán már

megérkezett Chisinauba a cairói román konzulátus átírata, amely közli, hogy Friedenberg hatalmas vagyon hátrahagyása mellett, közvetlen örökösök nélkül hunyt el. Most érhető mozgalom indult meg az örökség iránt az összes besszarábiai Friedenberg-családok között, akik mindegyike a maga rokonának igyekszik kimutatni a duszgzdag örökhagyót.

— Csak románul szabad beszélni a CFR. hivatalos helyiségeiben. Bucurestiből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága rendeletet adott ki, hogy a vasut hivatalos helyiségeiben csak románul szabad érintkezni a felekkel. Akik nem tudnak románul, kötelesek tolmácsot hozni magukkal a hivatalokba.

— Nyilvános előadások kérelmezése. Boneu Vazul megyei prefektus és Mutiu Traian rendőrprefektus ma közös rendeletet adtak ki, amely szerint mátlól kezdve minden nyilvános előadás, mulatság engedélyezése iránti kérvény a hadosztály látványozása után nem a megyei, hanem a rendőrprefektúrához nyújtandó be. Politikai gyűlések, összejövetelek engedélyeztetése iránti kérvényeket azonban a jövőben is a megyei prefektúrához kell benyújtani, miután ezek megtartását kizárólag csak a megyei prefektus engedélyezheti. Az indokolás szerint a rendelet kiadására volt szükség, mert a közönség körében a kérvények elintézési fórumait illetően még mindig tájékozatlanság uralkodik s ezáltal különféle hivataloknak csak felesleges munkát okoznak.

— Elítélt tolvajné. Az aradi törvényszék Gebei Julia rovottmúltu aradi zsebtolvajnéat ma zsebmetszésért 3 havi fogházra ítélte. Gebei Julia legutóbb néhány héttel ezelőtt a Catedralei-piacteren egymásután két zsebmetszést követett el, a másodikkal azonban rajtacsípték. Büntetését a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették s így Gebei Julia ma ismét szabadlábra került.

Jön! **KIS LORD**
Marry Pikforddal.

Jön! Práter Mici a legszebb bécsi film Jön! NITA NALDIVAL Jön!

KÖZGAZDASÁG.

Megkapják a városok a külföldi kölcsönt.

Eredményre vezettek a Ghil bankárral folytatott tárgyalások.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Annak idején beszámolt az Aradi Közlöny azokról a kölcsön-tárgyalásokról, amelyeket Ghil bankár folytatott a bucaresti-i illetékes hatóságokkal a romániai városoknak nyújtandó kölcsönök tárgyában. Részletesen megírtuk akkor, hogy a Bucuresztben tartózkodó Ghil bankár tárgyalásai kedvező befejezéshez közeledtek és csak ujaob igények felmerülése akadályozta a nagy üz-

let perfektuálását. A városok ugyanis az előirányzott 3 millió fontnál 50 millió dollárral többet kértek. Ghil ekkor táviratilag érintkezésbe lépett az amerikai pénzesoporttal, ahonnan azt a választ kapta, hogy az 50 millió dollár többletet is folyósítani fogják. Néhány nappal ezelőtt Newyorkból Berlinbe érkezett a Dilon-bankháznak egy megbízottja, aki nemsokára Bucuresztbe fog utazni, ahol a bankház megbízásából átnézi a kölcsönről kiállított szerződéseket és azokat alá fogja írni.

Zürichben 2.92.50, Párisban 14.20 alej

Helyi valutaárak. (Február hó 10.)
Kifizetések: Berlin 43.40, Amsterdam 73.20, Newyork 182.25, London 887, Páris 7.25, Milánó 7.84, Prága 5.41.50, Budapest 31.98, Zágráb 3.22, Bécs 25.75, Zürich 35.10. — Áru: Márka 43, dollár 182.50, francia frank 7.20, olasz lira 7.80, cseh korona 5.40, pengő 31.90, dinár 3.20, osztrák schilling 25.70, svájci frank 35. — Pénz: Márka 42, dollár 181, francia frank 6.80, olasz lira 7.40, cseh korona 5.20, pengő 31.40, dinár 3.05, osztrák schilling 25.20, svájci frank 34.50.

Zürichi tőzsdenyitás. (Február hó 10.)
Berlin 123.20, Amsterdam 208, Newyork 520, London 2522.50, Páris 20.42.50, Milánó 22.22.50, Prága 15.40, Budapest 90.85, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 2.92.50, Varsó 57.50, Bécs 73.30.

Zürichi tőzsdezárlat. (Február hó 10.)
Berlin 123.20, Amsterdam 208, Newyork 520, London 2522.50, Páris 20.42, Milánó 22.45, Prága 15.40, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 2.92.50, Varsó 57.50, Bécs 73.30.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (Február hó 10.)
Devizák: Páris 7.15, Berlin 42.95, London 878, Newyork 180.50, Milánó 7.77, Zürich 34.85, Bécs 25.15, Prága 5.37. — Valuták: Napoleon 720, márká 42.50, léva 1.30, török lira 0.90, angol font 880, francia frank 7.10, svájci frank 34.50, olasz lira 7.50, drachma 2.10, dinár 3.15, dollár 180, lengyel zloty 21, osztrák schilling 26, pengő 31, cseh korona 5.40.

Pengőrészesvények a budapesti tőzsdén.

Budapestről jelentik: A tőzsdetanács döntése értelmében márciusig minden koronaértékű részvényt pengőre kell becsereálni. A forgalomba csak hazai nyomdákban készült pengőrészesvények kerülhetnek, április 1-től pedig a koronárészesvények teljesen eltűnnek a forgalomból.

SPORT

Románia a nemzetközi football-konferencián.

Junius huszonhatodikán: Budapest—Timisoara.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A Budapesten márciusban megtartandó nemzetközi footballkonferenciára a román footballszövetséget: az FSSR-t is meghívják. Valószínűleg megbeszéli a román—magyar delegáltak találkozásának keretében a két ország válogatottjainak mérkőzését, illetve a körülményeket és a pontos dátumot. A két ország többé-kevésbé reprezentatívainak egy nyári összecsapása már biztosítottnak látszik, amennyiben az MLSz. megegyezett dr. Lázár Kornéllal, a Kinizsi elnökével, hogy junius 26-án Timisoarán Budapest—Timisoara válogatott városközi mérkőzést bonyolítanak le.

O Hármas holtversennyel végződött a bécsi törverseny. (Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirati jelentése.) A bécsi WAC. vívószakosztálya 30 éves fennállásának megünneplése és régi vívómestere, Franceshini, ugyancsak 30 éves mesteri jubileuma alkalmából nagyszabású vívóversenyt rendezett, amelynek keretében sikerült plansra gyűjtenie Európa tör- és kardvívó gárdájának legjobbait. A verseny szerdán kezdődött meg a törvívó versennyel, amelynek döntője azonban annyira elhúzódott, hogy csak éjjel után fejeződött be s az olasz Marni és Corniel, valamint a német Casimir egyformán 6 győzelmével — hármas holtversenyben — végződött. A magyar törvívók az egy Rozgonyi kivételével már az elődöntő küzdelmekben kiestek. Rozgonyi a középdöntőben szenvedett vereséget az osztrák Huberttól. Erős handicap volt a magyaroknak Rády József betegsége.

Rád ó-műsor.

Péntek, február 11. Wien—Graz: 19.30. Operaelőadás. 21.15 Bécsi zene. — Pozsony. 17.45. Hangverseny. 19.35. Orosz diákok hangversenye. — Zágráb: 19.15. Operaelőadás. — Milano: 20.30. Hangverseny. — Breslau. 20. Bokor Judith gondokahangversenye. — Prága: 19.30. Hangverseny. — London: 20.15. Corelli hegedűszonátái. 21.45. Hangverseny. — Stuttgart: 21. Gítárhangverseny. — Frankfurt a. M.: 20.30. Kamarazene. — Róma: 21. Operettelőadás. — München: 19. Az Orient tamburica-társaság hangversenye. — Buda-

pest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 16. Gyermekmesék németül. 17.02. Népszerű orvosi előadás. 17.45. Tudományos előadás. — 18.20. Cigányzene. 20. Irodalmi előadás. 20.45. Olasz est.

Jön! **KIS LORD**
Marry Pikforddal.

Kiadóhivatal üzenete.

Lapelárusítóinkhoz!

Felhívjuk lapunk elárusítóit, hogy a bizományba küldött lapokat a megadott kimutatás alapján minden hónap első napjaiban pontosan elszámolni és a hirlapok ellenértékét a kiadóhivatalnak beküldeni sziveskedjenek. — Egyidejűleg arra kérjük elárusítóinkat, hogy makulatura elkerülése végett mindenkor tudassák velünk, ha a küldött mennyiség sok, hogy azt redukáljuk

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttekérel nem vállalunk felelősséget.

Minden külön értesítés helyett.

Alőlirottak mélységes fájdalommal jelentik, hogy szeretett rokonuk

Özv. dr. Mandl Vilmosné urnó
szül. Engel Emma

f. hó 8-án tragikus körülmények között hirtelen elhunyt.

A megboldogult földi maradványait pénteken, e hó 11-én délután 4 órakor fogjuk az aradi izr. temető halottas házából örök nyugalomra helyezni.

Béke hamvaira, emléke legyen áldott!

Arad, 1927. február hó 10.

863

A gyászoló család.

Mélységes fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy az áldott lelkületű szeretve szeretett anya, testvér, nagyanya és dédanya

özv. Czigler Fülöpné
szül. Weiszberger Teréz

életének 77-ik évében kinos szenvedés után visszaadta nemes lelkét az Örökkévalónak.

Felejthetetlen emlékü drága halottunkat február 11-én d. e. 10 órakor a gura-honci izraelita temetőben helyezük örök nyugalomra.

A gyászoló-család.

Az aradi Urániában
ma, péntektől

Cézár, a vad ló.

Cowboy dráma.
Főszerepben:
Leonte Barry
és egy vad ló.
Az előadások 1/2, 5, 6, 1/2, 8 és 9-kor kezd.

Üzletünket március elején áthelyezzük a városházával szemben. Apponyi Testvérek.: Áthelyezés miatt mélyen leszállított árak!

Nincs oly ügy, vagy megbízás,
melyet garantált sikerrel el ne intézne Bucarestiben

KÜNSTLER VIZUMIRODA
Arad, Bul. Regina Maria 22. :- Dácia szállóval szemben. :- Telefon 86.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. — Minden rzd hirdetés ára hétélnap 4 lej — napi, vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzásal kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig veszzük fel. — Az apróhirdetéseket a Képe Képe üzlet. — A legkisebb hirdetés ára 10 szögig hétélnap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szögét, amelyik tartalmátál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve elhelyeztesse. ***** Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. *****

Alkalmazás.

KITUNÓ EXISZTENCIÁT nyújt egy nagy intézet komoly ügynőknek, akik magánfeleket látogatnak. — Ajánlatok: „Konkurrenzlos” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 827

INTELLIGENS nő házvezetőnői állást keres vidéken. Cim Franko János porcellánkereskedés Pankota. 859

GYERMEKGONDOZÓNÓT keresek hat hónapos gyermek mellé. Arad, Bulev. Carol 42. II. em. 14. 862

12-13 ÉVES KIRUTÓ LEANY azonnal felvétetik. Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb.) 1000

Lakás.

HÁROM, esetleg 4 szoba műteremnek, szobrásznak, festőnek, építészeti tervezőnek, fényképésznek, szükség esetén lakásnak is kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KIADÓ 4 szoba, elő, cseléd és fűdőszoba, villany és vízvezetékkel. Várág építőmester Arad, Bul. Carol 7. 820

KÜLÖNBELÁRTU historizált szobát keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába írt. 865

KÜLÖNBELÁRTU historizált szoba kiadó. Kapa-uca 15. 867

Vétel és eladás.

EREDER magánlakó cséplőgarnitúra eladó Blech Adam Újvárad, Calea Banatului 39. 756

KEZI UTAZÓ BÖRÖND neszeszerrel, Mária Terézia korabeli szokrény, Stingl zongora, stercok, zold iratszokrény, különböző komplett szoba berendezések, tákrók, fotelok, szőnyegek, asztalok, székek, vária, festmények, gyermekkosci, gyurmekészítő, férfi öltönyök, diz'argyak, szamovarak, kávék damaszt asztalműtök, moka és etkező servizek, antik órák, Biedermayer szalon, trimó, villanylámpák, stb. eladók. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-uca) I. em., jobb. 1000

KITUNÓ karban lévő homokfutó kocsi eladó. Kapa-uca 15. 866

ALKALMI butoreladás. Új ebédlők, hálólok, ariszobák nagyon szép és a legjobb kivitelben minden elfogadható árért eladók. Megtekinthetők Arad, Str. Mocioni (Orczy-u.) 3. 719

BIZOMÁNYBA KERESSEK dísz tárgyakat, bördöndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közszükségleti cikkeket, férfi ruháműt, egyes butordarabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-uca) I. em. jobb. 1000

BUTORLERAKATBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3 és Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 881

MACULATURA PÁPIR 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Üzletek.

KIADÓ udvari helyiség műhelynek. Arad, Bul. Carol 7. 821

BOY jóforgalmu fűszerüzlet és vendéglő házzal együtt eladó. Arad-Séga legforgalmasabb helyen. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 860

Radio készülékek és alkatrészek

Audion csövek és hangosan beszélők legolcsóbban
Varga és Rosenfeld Radio és villanyfelszerelési vállalatnál
Arad, Bul. Reg. Maria 12. :- Telefon: 808.

Egy közszükségleti cikkeket gyártó kisebb ipari üzem,

egyéb vállalkozás miatt **OLCSÓN ELADÓ.** Az átvételhez és az üzem folytatásához szükséges tőke cca 300-350.000 lej. Szakértő üzemvezető a vállalatnál van. 10404

Megkereséseket „Szerény egzisztencia” jelző alatt Rudolf Mosse hirdető Arad továbbít.

Bankkölcsonöket

helybéli ingatlanokra való betáblázás mellett folyósítatok, 16822

Háasz-iroda Arad, Str. Eminescu 12.

A város központjában! emeletes bérház!

negy bérjövdelemmel, faltűnő olesó áron eladó. — Megbízott:

Györfly „Mures” Irodája Str. Uirel

Belvárosban

1, 2, 3 és 4 szobás lakások kiadó. Kizárólagos megbízott **HAÁSZ ALBERT** Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12.

200.000 lej kölcsönt

keresek 700.000 lejt érő bérházra való 1-50 helyi betáblázásra. Megbízottam **Háasz-irodája Arad,** Strada Eminescu 12. szám. 16822

Rossz villanyégők!

becserélése ráfizetéssel, garantált gyári újégőre, törött üveg és porcellán tárgyak szakszerű ragasztása, képerketészt és ablaküvegezést olcsón vállalok. **SCHWARZ** üveges Aradon, a zaidó-templom mellett. 1811

Modern 4 szobás,

fűdőszobás nri magánház melkélhelyiségekkel elköltözés miatt

minden elfogadható árban, kedvező fizetési feltételekkel eladó, esetleg bérbeadó. — Közveitöt díjazok.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 864

Cséplő-garnitúra,

Máv. 48 colos, 10 lézrkörös, húzatos. **EGY PURIFICATOR** Hófer—Schrauez-féle, egy 1 1/2 tonás Ford **TEHERAUTÓ**

ELADÓ.

Teodorovics, Sebás, (Jud. Arad. 849

4 szobás

egészséges magánházat, udvarral, kerítel veszek. Lehet külvárosban is. Ügynőkök kizárva. 10404

Ajánlatok ármegjelöléssel „Magánház” jellegre Rudolf Mosse hirdetőbe Arad kéretnek.

Eladó mozi

villanyáramra borendezett, ugyanott

motormorzsoló,

üzemben is megtekinthető.

Cim Majlátfalvai Mozi Timis. 757

Maculatura papir 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.) 11.
Arany koronák, fogak garantált arany árban 350-400 lej. Fém koronák—fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag)

FOGASZATI!

Fehérfogak kautschukra darabja 50 lej. Foghuzás (injektioes érzéstelenítéssel) 40 lej. — Vidékieknak megrendeléseik 24 órán belül eszközöltetnek. 495

Frida D'MOUDJALLED
vizsgázott fogászó

Törlesztéses (amortizációs) kölcsönök
belvárosi bérházakra
dollárban vagy angol fontban

kaphatók.

Bővebbet: **Herzog Sándor** Arad, Strada Bratianu 17.

Apám! Vigyázz!

Iskola szövet méterenként Lej 460. —
Iskola szövet prima-prima Lej 560. —

MUZSAY-nál
ARAD, színházzal szemben.

Téglagyári-szén, gázkoksz,

ab saját raktár ORSOVA.
öntődei-koksz,
sziléziai-szén,
sziléziai-koksz,
kovács (kohó)-szén,
kovács (kohó)-koksz,
öntődei-nyersvas.

Alfréd Löwenbach & Co.
BUKAREST, Calea Victoriei No. 128.

Böszörményi János lakatosműhelye

Arad, Str. M. Nicoara 8. (Petőfi-u.) minden szakmába vágó, munkát elvállal u. m.: épületvasalást, sűrűcsövek, takaréktűzhelyek és mindenféle vasszerkezetek munkák szakszerű elkészítését. Javítások pontosan, eszközökkel.